ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา

Factors Affecting Loan Repayment of Farmer Client of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives on the Debt Suspension Project in Songkhla Province

วีรพัฒน์ สิงหะโรจน์

Weraphat Singharote

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science in Agricultural Development
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา

Factors Affecting Loan Repayment of Farmer Client of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives on the Debt Suspension Project in Songkhla Province

วีรพัฒน์ สิงหะโรจน์

Weraphat Singharote

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science in Agricultural Development
Prince of Songkla University

2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา

ผู้เขียน นายวีรพัฒน์ สิงหะโรจน์

สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญญา รัตนไชย)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร. บัญชา สมบูรณ์สุข)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญญา รัตนไชย)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล)

.....กรรมการ

(ดร. สมชาย พงษ์มานุรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพล ศรีชนะ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญญา รัตนไชย)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ .....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ลงชื่อ .....
(นายวีรพัฒน์ สิงหะโรจน์)
นักศึกษา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....
(นายวีรพัฒน์ สิงหะโรจน์)
นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา
ผู้เขียน นายวีรพัฒน์ สิงหะโรจน์
สาขาวิชา พัฒนาการเกษตร
ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ ทัศนคติต่อโครงการ ธนาคาร พนักงาน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดสงขลา ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ และยังคงได้รับการพักชำระหนี้โครงการดังกล่าว ในปีบัญชี 2558 จำนวน 357 ราย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเป็นเพศชายและหญิงเท่า ๆ กัน มีช่วงอายุ 51 – 60 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3 - 4 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. น้อยกว่า 10 ปี เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด 1 – 10 ไร่ มีรายได้ต่อปีจากยางพารา จำนวน 50,000 – 100,000 บาท รายจ่ายต่อปี 5,000 – 10,000 บาท มีการออมเงินกับ ธ.ก.ส. มากที่สุด เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีหนี้สิน มีการรับรู้ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส.โครงการต่าง ๆ หรือการชำระหนี้จากพนักงาน ธ.ก.ส. มากที่สุด เกษตรกรมีทัศนคติในภาพรวมต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ในระดับปานกลาง และมีระดับการชำระหนี้อยู่ในระดับปานกลางด้วยเช่นกัน ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา พบว่า ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารมีผลเชิงบวกต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพียงตัวแปรเดียว ดังนั้นธนาคารจึงควรรักษาทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อภาพลักษณ์ธนาคาร โดยผ่านการประชาสัมพันธ์ในหลายช่องทางให้มากขึ้น และควรเพิ่มเติมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้แก่เกษตรกรให้มากขึ้นด้วย

Thesis Title Factors Affecting Loan Repayment of Farmer Client of the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives on the Debt Suspension Project in Songkhla

Author Mr. Weraphat Singharote

Major Program Agricultural Development

Academic Year 2016

Abstract

This research is aimed to study personal information, economic, social, psychology factors, knowledge and attitude of the debt suspension project, the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) and the staff, and study the factors affecting loan repayment of farmer client of the bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives on the debt suspension project in songkhla province. The sample of research were 357 farmers which client in the project on the fiscal year 2015. Data was collected by structure interview schedules and analyzed by Stepwise Multiple Regression Analysis for find factors affecting loan reoayment of farmer clients. The finding revealed that female and male were equal, age of farmers between 51 – 60 years old, and Buddhist. There are 3 – 4 household members, mostly primary school graduates. They were the client of the bank less than 10 years, a total holding area of 1 – 10 rai. The rubber was the main income between 50,000 – 100,000 baht per year and the expenses between 5,000 – 10,000 baht per year. Farmer had savings and deposits with BAAC and almost farmer clients had debt. They received information about BAAC, any projects or repayment from the BAAC staff. The farmers had a considerably positive attitude towards bank image, BAAC staff and the debt suspension project. They had the knowledge about the debt suspension project and repayment in a moderate level. The factors affecting loan repayment of farmers on the debt suspension project in songkhla province found that only attitude of bank image significance level 0.05. Therefore, the bank should be keep level of the farmer attitude by the public relation through a variety of media and increase the knowledge about the debt suspension project more than ever.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิญญา รัตนไชย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงด้วยดี และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่สละเวลาให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. บัญชา สมบูรณ์สุข และดร.สมชาย พงษ์มานุรักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนพนักงานและผู้ช่วยพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลาทุกท่านที่ทำให้การเก็บข้อมูลของวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณพ่อเริ่ม สิงหะโรจน์ และ คุณตา (นายเวียง ท่วมเพ็ชร) ผู้ที่ล่วงลับทั้งสองท่าน ซึ่งเป็นผู้ปลูกฝังให้รักและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษามาทุกระยะ คุณแม่ ภรรยา ลูกชาย และ เพื่อนนักศึกษาร่วมรุ่นทุกท่านผู้ซึ่งเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้มาโดยตลอด

วีรพัฒน์ สิงหะโรจน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ 5

ABSTRACT 6

กิตติกรรมประกาศ 7

สารบัญ 8

รายการตาราง 12

รายการภาพ 14

บทที่ 1 บทนำ 2

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา 2
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา 4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย 5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 6
1.5 นิยามศัพท์ 6

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม 8

2.1 สถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินและทรัพย์สินเกษตรกรไทย 8
2.2 ความหมายลักษณะและบทบาทของสินเชื่อ 9
2.3 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555 13
2.4 โครงการพักชาระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555 19
2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ (ATTITUDES) 22
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับหนี้ 26
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 28
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย 34
2.8.1 ความหมายของตัวแปร 35

สารบัญ

หน้า

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา 36

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 36
3.2 พื้นที่ทำการศึกษา 38
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 38
3.4 การรวบรวมข้อมูล 39
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 39
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 39
3.7 เกณฑ์การให้คะแนน 40
3.8 ระยะเวลาการทำวิจัย 42
3.9 สถานที่ทำการวิจัย หรือเก็บข้อมูล 42

บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล 43

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 43
4.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล 43
4.1.1 เพศ 43
4.1.2 อายุ 44
4.1.3 ศาสนา 44
4.1.4 สถานภาพการสมรส 45
4.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 45
4.1.6 ระดับการศึกษาสูงสุด 46
4.1.7 ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. 47
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร 48
4.2 แสดงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 48
4.2.1 จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด 48
4.2.2 กรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง 48
4.2.3 จำนวนพื้นที่ถือครองในแต่ละกรรมสิทธิ์ 49
4.2.4 จำนวนแรงงานในครัวเรือนทั้งหมด 50
4.2.5 กิจกรรมในภาคการเกษตรของครัวเรือน 51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2.6 การมีเงินออม 57
4.2.7 การมีหนี้สิน 57
4.2.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร 59
4.2.9 สื่อการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ 59
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้ 60
4.3.1 ทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร 60
4.3.2 ทัศนคติของเกษตรกรต่อพนักงาน 63
4.3.3 ทัศนคติของเกษตรกรต่อโครงการพักชำระหนี้ 66
ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวของโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร ... 69
4.4 ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร 69
ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร 73
5.1 ระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร 73
ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา 77
6.1 วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา 77
6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา 79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ 81
5.1 สรุปผลการวิจัย 81
5.2 ข้อเสนอแนะ 83
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 84
เอกสารอ้าอิง 85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก 89

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย 87

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ 102

ภาคผนวก ค ภาพประกอบการทำวิจัย 106

ประวัติผู้เขียน 107

รายการตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินและทรัพย์สินเกษตรกรไทย 8
ตารางที่ 2 แสดงพื้นที่ทำการวิจัย จำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง..... 37
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ..... 43
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอายุ 44
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศาสนา..... 44
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามสถานภาพการสมรส 45
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน..... 45
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด..... 46
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตาฒระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. 47
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด..... 48
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง 48
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนพื้นที่ถือครองในแต่ละกรรมสิทธิ์..... 49
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร .. 50
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตร 51
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามยางพารา 52
ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปาล์มน้ำมัน..... 52
ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามนาข้าว..... 53
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามพืชผัก..... 54
ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามไม้ผล 54
ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามประมง..... 55
ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเลี้ยงสัตว์ 56
ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมี เงินออม 57
ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามลักษณะการออม..... 57
ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีหนี้สิน..... 58
ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งหนี้สิน..... 58
ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร 59

รายการตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร 59
ตารางที่ 28 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร 61
ตารางที่ 29 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพนักงาน 64
ตารางที่ 30 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้..... 67
ตารางที่ 31 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีเงินออม 69
ตารางที่ 32 แสดงจำนวน ร้อยละของการตอบถูก ตอบผิดเรื่องความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร 70
ตารางที่ 33 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร 74
ตารางที่ 34 การทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (PEARSON PRODUCT MOMENT CORRELATION) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา (Y)... 78
ตารางที่ 35 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา 79

รายการภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 รายละเอียดโครงการพักชำระหนี้ 22
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย 34

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การเกษตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศไทย เป็นกิจกรรมที่ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยยึดเป็นอาชีพหลักในการดำรงชีวิต ผลผลิตที่ได้จากการเกษตรนอกจากจะใช้เพื่อการบริโภคแล้ว ยังเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรม และเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศในการส่งออกผลผลิตด้านการเกษตรไปยังประเทศอื่น ๆ อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันคือ ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่ยังมีความยากจน รวมทั้งภาวะหนี้สินที่พอกพูน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีรายได้หลักจากการทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว ดังนั้น สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพการเกษตรจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการผลิตของเกษตรกร โดยสินเชื่อที่เกษตรกรมีการใช้บริการอยู่นั้น มีทั้งสินเชื่อในระบบจากสถาบันการเงินต่าง ๆ และสินเชื่อนอกระบบที่ส่วนใหญ่จะเป็นนายทุน ซึ่งการให้สินเชื่อนอกระบบของนายทุนส่วนใหญ่จะให้สินเชื่อโดยมีหลักเกณฑ์ในการกู้ยืมไม่ยุ่งยาก บางครั้งไม่จำเป็นต้องมีหลักประกันเพื่อค้ำประกันเงินกู้ แต่มักจะคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ไม่แน่นอน และมีแนวโน้มจะเป็นอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าแหล่งสินเชื่อในระบบ เมื่อเกษตรกรประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ เช่น ปัญหาจากภัยธรรมชาติ ราคาผลผลิตตกต่ำ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อรายได้และรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร ทำให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมจากแหล่งต่าง ๆ ได้ จึงทำให้เกษตรกรประสบปัญหามีภาวะหนี้สินที่สูงขึ้นหรือภาวะหนี้สินล้นพ้นตัว ซึ่งเป็นภาระหนักต่อการประกอบอาชีพและดำรงชีพเกษตรกร

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้มีบทบาทสำคัญในการกระจายเงินทุนไปสู่ภาคเกษตรกรรมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง มีการดำเนินงานในหลายรูปแบบทั้งการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของธนาคารโดยตรง และการดำเนินงานที่เป็นการสนับสนุนนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาล เมื่อมีโครงการพักชำระหนี้ซึ่งเป็นนโยบายจากรัฐบาลที่ต้องการมุ่งแก้ไขปัญหาหนี้สินและความยากจนของกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีการพักชำระหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า 500,000 บาท อย่างน้อย 3 ปี (ตั้งแต่ 1 กันยายน 2555 ถึง 31 สิงหาคม 2558) โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับการช่วยเหลือ 2 แนวทางตามความประสงค์ของเกษตรกรลูกค้า ได้แก่ แนวทางที่ 1 พักชำระหนี้ต้นเงินกู้ และลดดอกเบี้ยของสินเชื่อเดิมร้อยละ 3 ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี สำหรับแนวทางที่ 2 ไม่พักชำระหนี้ต้นเงินกู้ แต่ได้รับการลดดอกเบี้ยของสินเชื่อเดิมร้อยละ 3 ต่อปี เป็นเวลา 3 ปี เช่นกัน

ซึ่งการช่วยเหลือทั้ง 2 แนวทางนี้เกษตรกรลูกค้ามีสิทธิ์ขอกู้เงินเพิ่มตามความสามารถในการชำระหนี้ในอัตราดอกเบี้ยปกติ โครงการดังกล่าวมีเงื่อนไขคือหากลูกค้ารายใดไม่สามารถชำระดอกเบี้ยหรือต้นเงินคืนแก่ธนาคารตามเงื่อนไขใหม่ของโครงการได้แล้วลูกค้ารายนั้นจะถูกตัดสิทธิ์ออกจากโครงการ และจะกลับไปมีสถานะตามเดิมก่อนที่จะเข้าร่วมโครงการ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2555)

สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลา มีหน้าที่ จัดสรรงบประมาณ ควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติงาน ของ ธ.ก.ส. สาขาต่างๆ ภายในจังหวัดสงขลา จำนวน 22 สาขา มีจำนวนเกษตรกรลูกค้าที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับธนาคารและมีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้ จำนวน 18,759 ราย สัญญาเงินกู้จำนวน 26,835 สัญญา หนี้เงินกู้รวม 1,963,850,803.00 บาท เมื่อสำรวจข้อมูลของธนาคารเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2556 พบว่า เกษตรกรลูกค้าที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับธนาคารและมีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือ จำนวน 16,910 ราย สัญญาเงินกู้คงเหลือจำนวน 20,818 สัญญา และมีหนี้เงินกู้คงเหลือรวม 1,535,506,373.83 บาท สัดส่วนของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือคิดเป็นร้อยละ 90.14 ของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้ทั้งหมด หลังจากนั้นได้สำรวจข้อมูลอีกครั้งเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2556 พบว่า เกษตรกรลูกค้าที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับธนาคารและมีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือ จำนวน 13,941 ราย สัญญาเงินกู้คงเหลือจำนวน 15,527 สัญญา และมีหนี้เงินกู้คงเหลือรวม 1,163,107,088.86 บาท สัดส่วนของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือคิดเป็นร้อยละ 74.32 ของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้ทั้งหมด (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2556 ก) สุดท้ายได้สำรวจข้อมูลวันที่ 26 มิถุนายน 2558 พบว่า เกษตรกรลูกค้าที่ดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับธนาคารและมีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือเพียง จำนวน 4,846 ราย สัญญาเงินกู้คงเหลือจำนวน 6,214 สัญญา และมีหนี้เงินกู้คงเหลือรวม 461,035,423.46 บาท สัดส่วนของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือคิดเป็นร้อยละ 25.82 ของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้ทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลกับภูมิภาคอื่นของประเทศแล้วพบว่าลูกค้าในภาคใต้ตอนล่างมีอัตราการลดลงมากเป็นลำดับแรกโดยเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้คงเหลือคิดเป็นร้อยละ 50.76 ของเกษตรกรลูกค้าที่มีสิทธิ์ร่วมโครงการพักชำระหนี้ทั้งหมดหากไม่รวมลูกค้าที่อยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ได้แก่ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเกษตรกรลูกค้ามีสิทธิ์พักหนี้จากความไม่สงบในเขตเสี่ยงภัยที่มีผลประโยชน์มากกว่าโครงการพักหนี้ครั้งนี้พบว่าข้อมูลการลดลงของลูกค้าในโครงการของจังหวัดสงขลาจะมีสัดส่วนที่ลดลงสูงเป็นลำดับแรก (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2558ก)

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าลูกค้าที่ถูกตัดสิทธิ์ออกจากโครงการพักชำระหนี้นั้นมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั่นคือกลุ่มลูกค้าที่ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของโครงการได้ แต่ในทางกลับกันพบว่าลูกค้าที่ยังมิสิทธิ์เข้าร่วมโครงการอยู่ซึ่งเป็นลูกค้าที่ยังคงชำระหนี้ได้ตามกำหนด และยังคงให้ความสำคัญกับการชำระหนี้ ธ.ก.ส.อยู่ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โครงการดังกล่าว เพื่อจะได้ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาปรับใช้เพื่อช่วยให้ ธ.ก.ส. รักษากลุ่มลูกค้าที่ชำระหนี้ดีไว้ และเข้าใจถึงปัญหา อุปสรรคที่เกษตรกรลูกค้าประสบอยู่ได้ละเอียดชัดเจน โดยนำข้อมูลที่ค้นพบเสนอต่อผู้บริหารธนาคารใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานช่วยกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานด้านสินเชื่อ และข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถาบันการเงินอื่นที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้รวมถึงรัฐบาลที่จะนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดการดำเนินงานโครงการพักชำระหนี้ และโครงการอื่นของธนาคารต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่ง ข้อมูลบางประการ ที่เกี่ยวข้องกับลูกค้า ธ.ก.ส. ในโครงการพักชำระหนี้ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการปรับใช้กับการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ดังนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านจิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับโครงการชำระหนี้และการรับข่าวสารของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1) ขอบเขตพื้นที่ทำการวิจัย พื้นที่ดำเนินงานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สังกัดสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลาทั้งสิ้น จำนวน 22 สาขา ได้แก่ สาขาหาดใหญ่ สาขาหาดใหญ่ใน สาขาคูหา สาขารัตภูมิ สาขาควนเนียง สาขาสงขลา สาขาสิงหนคร สาขากระแสสินธุ์ สาขาสทิงพระ สาขาระโนด สาขาคลองหอยโข่ง สาขาบ้านพรุ สาขาตะเครียะ สาขานาทวี สาขาสะเดา สาขาเทพา สาขาสะบ้าย้อย สาขาสะท้อน สาขาคลองแงะ สาขาจะนะ สาขาบางกล่ำ และสาขาลำไพล

2) ขอบเขตประชากร ได้แก่ เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดสงขลา ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ และยังคงได้รับการพักชำระหนี้โครงการดังกล่าว ในปีบัญชี 2558 ทั้งหมด 4,846 ราย (ข้อมูล ณ 3 กรกฎาคม 2558) ทำการสุ่มตัวอย่างได้จำนวนตัวอย่าง 357 ราย

3) ขอบเขตด้านตัวแปร ทำการวิจัยตัวแปรอิสระ ซึ่งประกอบด้วย

3.1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.

3.2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือน การออม หนี้สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร

3.3) ปัจจัยด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร ทัศนคติต่อพนักงาน และทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้

3.4) ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้

4) ขอบเขตด้านเวลา ในการวิจัยนี้จะใช้เวลาในการวิจัยตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนเสร็จสิ้นเป็นระยะเวลา 28 เดือน เริ่มตั้งแต่ กรกฎาคม 2556 ถึง ตุลาคม 2558 และทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงเดือน กรกฎาคม 2558

สำหรับตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ คือ การชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาครั้งนี้นอกจากทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะทางด้านจิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับโครงการชำระหนี้ การรับข่าวสารและปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าแล้วผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอต่อผู้บริหารธนาคารเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางสำหรับปรับปรุงการดำเนินงานด้านการบริหารโครงการตามนโยบายรัฐบาลและการให้บริการสินเชื่อ การกำกับดูแลการใช้สินเชื่อและการแก้ปัญหาด้านสินเชื่อให้แก่ลูกค้าของธนาคาร รวมถึงการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถตอบสนองต่อลูกค้าในแต่ละกลุ่มได้เป็นอย่างดี และผลการศึกษาครั้งนี้ยังใช้เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญกับสถาบันการเงินอื่นที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้รวมไปถึงหน่วยงานอื่นนอกเหนือจากสถาบันการเงินซึ่งสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

1.5 นิยามศัพท์

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาในสังกัดสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลา ที่เข้าร่วมในโครงการพักชำระหนี้ โดยเป็นลูกค้าที่มีประวัติชำระหนี้ได้ตามกำหนดหรือชำระได้มากกว่าที่กำหนดและมีหนี้รวมไม่เกิน 500,000 บาท และยังมีสิทธิ์ร่วมโครงการดังกล่าวในปีบัญชี 2558

ธนาคาร หมายถึง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลา ซึ่งในการวิจัยนี้จะใช้อักษรย่อ ธ.ก.ส.

โครงการพักชำระหนี้ หมายถึง โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ปี 2555 โดยมีระยะเวลาของโครงการตั้งแต่ 1 กันยายน 2555 ถึง 31 สิงหาคม 2558

ปีบัญชีธนาคาร หมายถึง วันที่ 1 เมษายน – 31 มีนาคม ของทุกปี โดยแบ่งเป็น 4 ไตรมาส ดังนี้ ไตรมาสที่ 1 เดือน เมษายน – เดือน มิถุนายน ไตรมาสที่ 2 เดือน กรกฎาคม – เดือน กันยายน ไตรมาสที่ 3 เดือน ตุลาคม – เดือน ธันวาคม ไตรมาสที่ 4 เดือน มกราคม – เดือน มีนาคม

พนักงาน หมายถึง พนักงาน และลูกจ้างธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลา ในตำแหน่งต่างๆ ที่ธนาคารจ้างเพื่อปฏิบัติงานตามตำแหน่งและหน้าที่

สถานภาพทางสังคม หมายถึง การได้รับแต่งตั้งหรือมีตำแหน่งหน้าที่ ที่แน่ชัดในชุมชนหรือองค์กรต่างๆ

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน

รายได้รวมของครัวเรือน หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนโดยประมาณการทั้งจากภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีหน่วยเป็น บาทต่อปี

รายจ่ายรวมของครัวเรือน หมายถึง รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนโดยประมาณการทั้งจากภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร มีหน่วยเป็น บาทต่อปี

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนคนที่อยู่ร่วมกันภายในครัวเรือนมีรายได้และรายจ่ายร่วมกัน

เงินออม หมายถึง เงินที่เกษตรกรฝากกับ ธ.ก.ส. และ สถาบันการเงินอื่น รวมถึงเงินที่เก็บสะสมไว้กับตัวเอง (โดยประมาณการ)

จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือน หมายถึง ที่ดินทั้งที่มีเอกสารสิทธิ์และไม่มีเอกสารสิทธิ์ ที่เกษตรกรครอบครองอยู่ในฐานะเจ้าของ รวมไปถึงครอบครองโดยการเช่าและโดยวิธีอื่น

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง ที่ดินที่เกษตรกรถือครอง และใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพการเกษตร

หนี้นอกระบบ หมายถึง หนี้ของเกษตรกรที่ไม่ได้กู้ยืมจากธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น

หนี้ในระบบ หมายถึง หนี้ของเกษตรกรที่กู้ยืมจากธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น

จำนวนแรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาและสามารถทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้แก่ครัวเรือน

ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร หมายถึง ความรู้สึกที่เกษตรกรมีต่อ ธ.ก.ส. ในด้านการให้บริการสินเชื่อ การติดตามและให้คำแนะนำการแจ้งข่าวสารด้านสินเชื่อ

ทัศนคติต่อพนักงาน หมายถึง ความรู้สึกที่เกษตรกรมีต่อพนักงาน ธ.ก.ส. ในด้านการให้บริการ อัธยาศัย การให้ความสนใจและการให้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่การใช้สินเชื่อ

ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้ หมายถึง ความรู้สึกที่เกษตรกรมีต่อโครงการพักชำระหนี้ในด้านต่าง ๆ

ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจรายละเอียดโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ปี 2555 ของเกษตรกร

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ผลงานวิจัย ผลการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. รวมไปถึงการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งเว็บไซต์ภายในของ ธ.ก.ส. และเว็บไซต์จากภายนอก โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินและทรัพย์สินเกษตรกรไทย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2555) ทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกรไทย พ.ศ. 2555 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการเกษตร ได้แก่ การใช้ที่ดิน ปริมาณน้ำฝน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ผลผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงนโยบายการพัฒนาสินค้าเกษตรแต่ละชนิด และที่สำคัญได้รวบรวมสถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินและทรัพย์สินเกษตรกรไทย ในแต่ละภาคของประเทศได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ไว้อย่าชัดเจนตั้งแต่ ปี 2551 จนถึง ปี 2555

ผู้วิจัยจึงสรุปรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินและทรัพย์สินเกษตรกรไทย ได้ว่าครัวเรือนเกษตรกรในปีเพาะปลูก 2554/2555 มีจำนวนทั้งหมดประมาณ 5.911 ล้านครัวเรือน มีแรงงานในครัวเรือนที่มีอายุ 15 ถึง 64 ปี จำนวน 16.982 ล้านคน มีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย 24.96 ไร่ต่อครัวเรือน มีรายได้รวมทั้งหมดทั้งในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร เฉลี่ยต่อปี 240,231 บาท มีสัดส่วนรายได้การเกษตรร้อยละ 58.51 รายจ่ายรวม 197,204 บาทมีสัดส่วนรายจ่ายการเกษตรร้อยละ 42.15 มีหนี้สินเฉลี่ย 58,808 บาทต่อครัวเรือน และเกษตรกรมีทรัพย์สินเฉลี่ย 1,007,005 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินและทรัพย์สินเกษตรกรไทย

รายการ	ปีเพาะปลูก				ปีเพาะปลูก 2554/55 แยกตามภาค				
	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55	ประเทศ	เหนือ	อีสาน	กลาง	ใต้
รายได้	219,912	223,296	225,835	240,231	240,231	241,865	183,893	404,431	269,768
รายได้การเกษตร (บาท/ครัวเรือน)	132,184	135,351	137,175	140,565	140,565	161,745	76,505	269,663	184,565
รายได้นอกการเกษตร (บาท/ครัวเรือน)	87,728	87,945	88,660	99,666	99,666	80,120	107,388	134,768	85,203
สัดส่วนรายได้ทางการเกษตร (ร้อยละ)	60.11	60.62	60.74	58.51	58.51	66.87	41.6	66.68	68.42
รายจ่าย	174,893	180,586	190,125	197,204	197,204	203,794	145,799	369,508	225,204
รายจ่ายการเกษตร (บาท/ครัวเรือน)	74,711	76,719	79,961	83,117	83,117	96,136	45,588	178,511	81,933
รายจ่ายนอกการเกษตร (บาท/ครัวเรือน)	100,182	103,867	110,164	114,087	114,087	107,658	100,211	190,997	143,271
สัดส่วนรายจ่ายการเกษตร (ร้อยละ)	42.72	42.48	42.06	42.15	42.15	47.17	31.27	48.31	36.38
รายได้สุทธิ									
รายได้สุทธิทางการเกษตร (บาท/ครัวเรือน)	57,473	58,632	57,214	57,448	57,448	65,609	30,917	91,152	102,632
รายได้สุทธิของครัวเรือน (บาท/ครัวเรือน) *	145,201	146,577	145,874	157,114	157,114	145,729	138,305	225,920	187,835
รายได้คงเหลือก่อนชำระหนี้ (บาท/ครัวเรือน) **	45,019	42,710	35,710	43,027	43,027	38,071	38,094	34,923	44,564
สัดส่วนรายได้สุทธิทางการเกษตร (ร้อยละ)	39.58	40.00	39.22	36.56	36.56	45.02	22.35	40.35	54.64
ทรัพย์สิน - หนี้สิน									
ทรัพย์สิน (บาท/ครัวเรือน)	955,486	961,878	1,019,088	1,007,005	1,007,005	555,090	748,473	1,796,949	1,587,557
หนี้สิน (บาท/ครัวเรือน)	53,885	54,409	54,061	59,808	59,808	86,899	55,735	61,433	36,378
สถานภาพครัวเรือนเกษตร									
ครัวเรือนเกษตรทั้งหมด (ล้านครัวเรือน)	5.864	5.875	5.871	5.911	5.911	1.357	2.774	0.851	0.929
ขนาดครัวเรือน (คน/ครัวเรือน)	4.06	4.01	3.94	3.88	3.88	3.64	4.1	3.86	3.69
แรงงานเกษตร อายุ 15-64 ปี (ล้านคน)	16.864	16.987	16.91	16.982	16.982	3.799	8.278	2.393	2.512
ขนาดเนื้อที่ถือครอง (ไร่/ครัวเรือน)	25.52	25.43	25.42	24.96	24.96	22.15	21.63	28.78	18.55

ที่มา : ดัดแปลงจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ * รายได้สุทธิของครัวเรือน = รายได้สุทธิทางการเกษตร + รายได้นอกการเกษตร

** รายได้คงเหลือก่อนชำระหนี้ = รายได้สุทธิของครัวเรือน – รายจ่ายนอกการเกษตร

2.2 ความหมายลักษณะและบทบาทของสินเชื่อ

ในทางเศรษฐศาสตร์มองว่าหน่วยเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจนั้นอาจมีลักษณะการใช้ทรัพยากรที่ไม่สมดุลกันกล่าวคือ บางหน่วยเศรษฐกิจอาจมีความต้องการใช้สินค้าและบริการที่มากกว่าทรัพยากรที่ตนมีอยู่ในปัจจุบัน ในขณะที่บางหน่วย เศรษฐกิจอาจมีทรัพยากรเหลือใช้เกินความต้องการ ดังนั้นหากมีการโอนทรัพยากรส่วนที่เหลือใช้นำไปให้ผู้ที่มีความต้องการใช้ทรัพยากรและก่อให้เกิดประโยชน์ได้ โดยตกลงว่าจะมีการชำระคืนแก่เจ้าของเดิมในอนาคต การจัดสรรการใช้ทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งในทางกฎหมายอาจเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้รับทรัพยากรซึ่งมีภาระหนี้สินเกิดขึ้นนั้นว่าลูกหนี้ และเรียกหน่วยเศรษฐกิจที่เป็นผู้ให้ยืมทรัพยากรนั้นว่าเป็นเจ้าหนี้หรือเป็นผู้ให้สินเชื่อนั่นเอง ดังนั้นสินเชื่อจึงหมายถึง อำนาจในการเข้าถึงการใช้สินค้าและบริการ โดยสัญญาว่าจะชดใช้คืนในอนาคต สินเชื่ออาจอยู่ในรูปของสินค้าและบริการหรืออยู่ในรูปของเงินก็ได้ เช่น การขอยืมข้าวสารจากเพื่อนบ้านมาบริโภคและหามาคืนในภายหลัง หรือการได้รับสินเชื่อเป็นเงินสดหรือบัญชีกระแสรายวันจากธนาคารพาณิชย์โดยมีข้อตกลงที่จะชำระคืนในอนาคตตามที่ตกลงกัน เป็นต้น ภาพรวมของการเกิดขึ้นของสินเชื่อและความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจโดยภาคการเงินเป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรในภาคเศรษฐกิจจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มจากการที่หน่วยเศรษฐกิจที่มีรายได้มากกว่าความต้องการใช้จ่ายทำให้เกิดส่วนรั่วไหลจากระบบเศรษฐกิจกลายเป็นการออมเงินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ออมผ่านระบบธนาคารพาณิชย์หรือการออมผ่านตราสารทางการเงินอันได้แก่ ตราสารหนี้ประเภทต่าง ๆ จากนั้นหน่วยเศรษฐกิจที่มีความต้องการใช้จ่าย มากกว่าทรัพยากรที่ตนมีอยู่ก็จะขอกู้หรือขอสินเชื่อจากหน่วยเศรษฐกิจที่ออมเงิน โดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นราคาของทุนในการที่จะเป็นเครื่องมือช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรจากผู้ออมไปสู่ผู้กู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้กู้นั้นไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาล หรือเอกชนจะนำสินเชื่อเหล่านี้ไปใช้จ่ายซึ่งเป็นการอัดฉีดเงินที่รั่วไหลกลับเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เรามักพบว่าโดยปกติสินเชื่อส่วนใหญ่เกิดขึ้นในรูปของการได้รับสินเชื่อจากระบบสถาบันการเงินเพื่อการลงทุนในกิจการเชิงพาณิชย์ต่าง ๆ ในที่นี้จึงจะได้กล่าวถึงลักษณะของอุปสงค์และอุปทานของสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ดังนี้

1) อุปสงค์ต่อสินเชื่อ สินเชื่อจากสถาบันการเงินอาจจะอยู่ในรูปของสินเชื่อเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น เพื่อการบริโภคและเพื่อการลงทุน เป็นต้น และอาจเป็นอุปสงค์ที่มาจากภาครัฐหรือภาคเอกชนก็ได้ โดยสินเชื่อแต่ละประเภทย่อมมีลักษณะหรือปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์แตกต่างกันไป เช่น หากเป็นอุปสงค์ต่อสินเชื่อจากภาครัฐอาจไม่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยหรือกลไกตลาด แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของภาครัฐ เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่แล้วสินเชื่อจากสถาบันการเงินมักเป็นสินเชื่อเพื่อการลงทุนจากภาคเอกชนซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด ดังนั้นการศึกษาอุปสงค์ต่อสินเชื่อจึงมัก

คำนึงถึงอุปสงค์ต่อการลงทุนของภาคเอกชนเป็นอันดับแรก โดยอุปสงค์ต่อการลงทุนนั้นหมายถึงความเต็มใจหรือความต้องการที่จะลงทุนของผู้ลงทุน

2) อุปทานของสินเชื่อ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินที่จะให้กู้และอัตราผลตอบแทนหรืออัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินจะได้รับ ทั้งนี้ สถาบันการเงินต้องคำนึงถึงต้นทุนของตนตั้งแต่ต้นทุนในการระดมทุนเช่น อัตราดอกเบี้ย เงินฝาก ตลอดจนต้นทุนในการดำเนินการต่าง ๆ โดยทั่วไปมักนึกถึงปริมาณเงินที่สถาบันการเงินสามารถระดมทุนเข้ามาได้ เช่น ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนที่จะนำไปให้ลูกค้าของสถาบันการเงิน เช่น นักลงทุนมาขอกู้ และตามทฤษฎีแล้วประชาชนก็อาจมีความต้องการฝากเงินมากขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินฝากสูงขึ้น และฝากเงินน้อยลงหากอัตราดอกเบี้ยลดลง (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2549)

เจษฎา โลหอุ่นจิตร (2539) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของสินเชื่อ เครดิต และหนี้สินโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) สินเชื่อเกิดขึ้นในเศรษฐกิจ เนื่องจากความจำเป็นในการใช้จ่ายและรายได้ของคนเรา ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งมีความแตกต่างกัน บางคนต้องการใช้จ่ายมากกว่ารายได้ บางคนต้องการใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ และบางคนต้องการใช้จ่ายพอดีกับรายได้

2) สินเชื่อ เครดิต และหนี้สิน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกันจากการแลกเปลี่ยนอำนาจการซื้อสินค้า และบริการในช่วงเวลาที่แตกต่างกันระหว่างหน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ดังนั้น มูลค่าของตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้จะต้องเท่ากันเสมอในระบบเศรษฐกิจ

3) ถึงแม้ว่าคนเราโดยทั่วไปจะเห็นว่าหนี้สินเป็นสิ่งไม่ดี และสินเชื่อเป็นสิ่งที่ดี แต่ความเป็นจริงก็คือหนี้สิน สินเชื่อและเครดิตเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้

4) สินเชื่อและเงินมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เนื่องจากในทางปฏิบัติแล้วการให้สินเชื่อมักใช้เงินเป็นเครื่องมือในการให้สินเชื่อและในการชำระหนี้สิน

บทบาทสินเชื่อต่อระบบเศรษฐกิจ

สินเชื่อมีบทบาทกับระบบเศรษฐกิจอยู่ 2 ประเด็น คือ สินเชื่อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และ สินเชื่อกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2548)

1) สินเชื่อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในประเด็นสินเชื่อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น หากปัจจัยการผลิตได้รับรายได้จากการผลิต ส่วนหนึ่งก็นำไปจ่ายซื้อสินค้าและบริการทำให้เงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เกิดการผลิตและเกิดรายได้แก่ปัจจัยการผลิตต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ แต่เงินอีกส่วนหนึ่งนั้นกลายเป็นเงินออมซึ่งเป็นส่วนรั่วไหลออกจากระบบเนื่องจากเป็นเงินที่ไม่ได้ถูกนำไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ หากเป็นเช่นนี้ในที่สุดรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวม

จะลดลงเพราะมีแต่ส่วนรั่วไหลออกจากเศรษฐกิจ เนื่องจากหากรายจ่ายซื้อสินค้าและบริการลดลง รายได้ของปัจจัยการผลิตก็จะลดลงเป็นลำดับ ภาคสินเชื่อจึงเข้ามามีบทบาทในการช่วยอัดฉีดเงินเหล่านี้กลับเข้าสู่ระบบผ่านตลาดสินเชื่อซึ่งเป็นการนำเงินออมกลับออกมาใช้จ่ายใหม่ โดยอาจอยู่ในรูปของการให้กู้แก่รัฐบาลผ่านการซื้อพันธบัตรรัฐบาล หรือการให้สินเชื่อแก่ประชาชนเพื่อใช้ในการบริโภคหรือลงทุนก็ได้ สินเชื่อจึงมีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะมีส่วนในการทำให้อุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้

2) สินเชื่อกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ คือ เรื่องของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ในที่นี้หมายถึงเรื่องของอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งตามทฤษฎีอุปสงค์มวลรวมและอุปทานมวลรวมในระบบเศรษฐกิจนั้น หากให้ปัจจัยอื่นคงที่ เมื่อสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเท่ากับเป็นการเพิ่มอุปสงค์มวลรวมเกิดการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดแรงกดดันต่อราคาเพิ่มขึ้นหรือเกิดเงินเฟ้อได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การเพิ่มขึ้นของสินเชื่ออาจไม่นำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อเสมอไป เช่น หากเป็นการกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนในการผลิตซึ่งมีผลิตภาพ (Productivity) สูง อาจทำให้อุปทานมวลรวมเกิดการขยายตัวสอดรับกับอุปสงค์มวลรวมที่เพิ่มขึ้นเป็นผลให้ภาวะเงินเฟ้อไม่เกิดขึ้น หรืออาจถึงขั้นเกิดภาวะเงินฝืดก็เป็นได้

บทบาทสินเชื่อต่อการลงทุน

ทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งในระบบเศรษฐกิจ เพราะมีผลต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ทุนจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการออมและการลงทุนในเศรษฐกิจ ในการที่ประชากรในเศรษฐกิจ นำเอารายได้ที่เกิดจากกระบวนการผลิตทั้งหมดมาใช้เพื่ออุปโภคและบริโภคเสียหมดสิ้น จะทำให้ไม่มีทรัพยากรเหลือสำหรับการออม ดังนั้น การออมจึงเป็นการงดจากการบริโภคผลผลิตในปัจจุบันส่วนหนึ่งและเก็บเอาไว้สำหรับอนาคต อย่างไรก็ตาม การออมเพียงลำพังย่อมไม่ทำให้มีปัจจัยทุนเกิดขึ้น แต่ต้องอาศัยการลงทุนด้วยจึงจะสามารถแปลงเอาสินค้าและทรัพยากรต่าง ๆ ให้กลายเป็นทุนเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการผลิตต่อได้ สินเชื่อจัดว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อกระบวนการลงทุนไม่น้อย เพราะไม่เพียงส่งเสริมให้มีระดับการลงทุนเพิ่มขึ้น แต่ยังช่วยให้การลงทุนในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ถึงแม้ว่าการลงทุนจะเกิดขึ้นได้ในเศรษฐกิจโดยไม่มีสินเชื่อก็ตาม แต่ขอบเขตของการลงทุนจะมีจำกัด และการลงทุนเท่าที่มีก็จะไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร ขอบเขตจำกัดของการลงทุนในกรณีที่ไม่มีสินเชื่อ เราจะเห็นได้ชัดเจนเพราะนักลงทุนจะลงทุนได้อย่างมากที่สุด ก็เพียงเท่ากับเงินออมที่ตนเองสะสมไว้ได้เท่านั้น ความต้องการลงทุนมากกว่าเงินออมจะเกิดขึ้นไม่ได้ในระบบเศรษฐกิจที่ไม่มีสินเชื่อ และเนื่องจากการลงทุนบางอย่างมีขีดขนาดขั้นต่ำที่จะต้องลงทุน จึงทำให้การลงทุนบางประเภทเกิดขึ้นไม่ได้ เงินออมจะไม่ถูกนำมาแปลงเป็นทุน นอกจากนี้คนเราส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถมากพอในเรื่องของการลงทุน

เมื่อมีเงินออมก็อาจไม่ก่อให้เกิดการลงทุน หรือเมื่อมีการลงทุนก็อาจเป็นการลงทุนที่ไม่ได้ผล ในระบบเศรษฐกิจที่หน่วยเศรษฐกิจต่าง ๆ ลงทุนได้เพียงเท่ากับเงินออมที่ตนเองสะสมได้ในแต่ละช่วงเวลาเช่นนี้ ทำให้ประสิทธิภาพในการลงทุนมีน้อยกว่าที่ควรจะเป็นได้ ซึ่งเราสามารถแยกพิจารณาได้ 2 กรณีด้วยกัน กล่าวคือ

1) ประสิทธิภาพที่เกิดจากความสามารถในการลงทุนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ความสามารถของคนเราย่อมแตกต่างกัน ในเรื่องของการลงทุนเช่นเดียวกัน บางคนเก่งในเรื่องว่าควรนำเงินไปลงทุนอย่างไร จึงจะทำให้ได้ผลตอบแทนสูงสุด แต่บางคนก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง ทำให้เงินที่ลงทุนไปนั้นสูญไปเปล่า ๆ สาเหตุที่ความสามารถในการลงทุนของคนเราแตกต่างกัน มีอยู่มากมาย เช่น ความสนใจในการเป็นผู้ประกอบการแตกต่างกัน ความสามารถในการบริหารงานแตกต่างกัน การศึกษาแตกต่างกัน ประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน เป็นต้น

เมื่อเป็นดังนี้ เราจึงอาจพบว่า พวกที่มีเงินออมสูงในหลายโอกาสจะไม่มีความสามารถในการลงทุน ส่วนพวกที่ไม่มีเงินออมหรือมีเงินออมน้อยในหลายกรณี กลับมีความสามารถในการลงทุนสูง หากเราสามารถนำเอาเงินออมจากผู้ที่มีเงินออมสูง แต่ไร้ความสามารถในการลงทุนเหล่านี้ ไปให้แก่ผู้ที่ขาดแคลนเงินออมแต่มีความสามารถในการลงทุนสูง ก็จะเป็นการช่วยให้ผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในเศรษฐกิจสูงขึ้น สังคมส่วนรวมจะมีสินค้าและบริการที่เกิดจากการลงทุนได้เพิ่มขึ้น

2) ประสิทธิภาพที่เกิดจากขนาดของการลงทุนที่แตกต่างกัน หากคนเราจะลงทุนได้ก็แต่เพียงเท่ากับเงินออมที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของธุรกิจที่ลงทุนจะมีขอบเขตค่อนข้างจำกัด ในทางเศรษฐศาสตร์เป็นที่รู้กันว่า มีอุตสาหกรรมหรือธุรกิจหลายประเภทที่มีคุณสมบัติในลักษณะที่ว่า หากทำการผลิตในขนาดใหญ่มากขึ้นเท่าใด ต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตก็จะยิ่งต่ำลงเพียงนั้นหรือเกิดการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ประสิทธิภาพที่สูงขึ้นจากการผลิตเป็นจำนวนมากเช่นนี้ มาจากความสามารถของธุรกิจเหล่านี้ที่จะประหยัดต้นทุนคงที่ (Fixed Costs) ต่อหน่วยในการผลิต (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง, 2549)

เมื่อเป็นดังนี้ หากไม่มีสินเชื่อในระบบเศรษฐกิจ ขนาดของการผลิตในหลายกรณีจะค่อนข้างเล็ก ทำให้ต้องมีหน่วยผลิตหลายหน่วยซึ่งไม่ประหยัดต้นทุน สินเชื่อจึงเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ขนาดการผลิตอยู่ในระดับที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตลงหรือประหยัดทรัพยากรในเศรษฐกิจได้มากขึ้น และสินเชื่อก็เป็นตัวที่ทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แต่ถ้าหากการมีสินเชื่อแล้วไม่ได้รับการชำระคืนเศรษฐกิจและระบบต่าง ๆ อาจพังทลายลงได้ การวิจัยในครั้งนี้ทำการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้ หรืออาจเรียกว่า การชำระคืนสินเชื่อ จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาความหมาย ลักษณะ บทบาท ของสินเชื่อ ซึ่งพอที่จะสรุปได้ว่า สินเชื่อคือการเข้าถึงหรือได้ สินค้า ทรัพย์สิน หรือ บริการ มาก่อนโดยสัญญากันว่าจะชดใช้คืนให้ในภายหลัง

ซึ่งอาจชดใช้ในรูปของเงิน หรือสิ่งอื่นนั่นสุดแล้วแต่ข้อตกลงที่ทำระหว่างกัน โดย ผู้ให้สินค้า ทรัพย์สิน หรือบริการก่อนนั้นอาจเรียกว่า เจ้าหนี้ และผู้รับสินค้า ทรัพย์สินหรือบริการอาจเรียกว่า ลูกหนี้ก็ได้ เพราะฉะนั้น ในการวิจัยครั้งนี้คือ ธ.ก.ส. จะอยู่ในฐานะเจ้าหนี้ ซึ่งได้ให้สินเชื่อ แก่เกษตรกร ซึ่งอยู่ในฐานะลูกหนี้

2.3 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นธนาคารเฉพาะกิจของรัฐ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการคลัง เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2509 มีวิสัยทัศน์ (Vision) "เป็นธนาคารพัฒนาชนบทที่มั่นคง มีการจัดการที่ทันสมัย ให้บริการทางการเงินครบวงจร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรสำหรับการ

1.1) ประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรม

1.2) ประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้

1.3) พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

1.4) ดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบ เกษตรกรรม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มรายได้หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

2) ประกอบธุรกิจอื่นอันเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรม

3) ดำเนินงานเป็นสถาบันการเงินเพื่อการพัฒนาชนบท โดยให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการบริหารจัดการแก่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชน รวมทั้งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบใด ที่มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกรหรือชุมชน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร หรือชุมชนให้มีประสิทธิภาพทั้งในด้านการลงทุน การผลิต การแปรรูป และการตลาด หรือเพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจหรือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

4) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ เพื่อใช้ดำเนินงานภายใต้ขอบเขตวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2558 ข)

การปรับบทบาทของ ธ.ก.ส. สู่ธนาคารพัฒนาชนบท

ทศวรรษที่ 1 (พ.ศ.2509 - 2519) มุ่งลดบทบาทเงินกู้นอกระบบ ในทศวรรษแรก ธ.ก.ส. ให้ความสำคัญกับการให้สินเชื่อเพื่อการผลิตระยะสั้น และระยะปานกลาง แก่เกษตรกรให้ทั่วถึงอย่างรวดเร็ว เพื่อลดบทบาทของเงินกู้นอกระบบ โดยสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน โดยใช้บุคคลในกลุ่มค้ำประกันรับรองรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมกัน สร้างรากฐานความพร้อมของเกษตรกรเพื่อสร้างรายได้ และฐานะทางการเงินที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร

ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2520 - 2529) พัฒนาการให้สินเชื่อและบริการครบวงจร ช่วงทศวรรษที่ 2 ธ.ก.ส.ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้นโดยการให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน ในรูปแบบของสัญญาเครดิตเงินสด เพื่อให้เกษตรกรเบิกรับเงินกู้โดยสะดวก และเริ่มดำเนินงานบนพื้นฐานความร่วมมือกับส่วนราชการและเอกชน ในการช่วยหาปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ที่อำนวยต่อการพัฒนาการเกษตรอย่างครบวงจร ในรูปของวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และเชื่อมโยงการตลาด โดยการจัดตลาดกลางพืชผลการเกษตรตลอดจนการรับจำนำข้าวเปลือก

ทศวรรษที่ 3 (พ.ศ.2530 - 2539) ช่วยเหลือเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน-จัดตั้งสถาบันเกษตรกร ช่วงทศวรรษที่ 3 ได้พยายามขยายการให้บริการเกษตรกรให้ทั่วถึงและครอบคลุมยิ่งขึ้นโดยเฉพาะเกษตรกรชั้นเล็กและยากจน ซึ่งปกติจะไม่สามารถขอใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้ ธ.ก.ส. จึงกำหนดหลักเกณฑ์เป็นการเฉพาะเพื่อให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรดังกล่าว อาทิ การแปรรูปผลผลิตช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่เกษตรกร ขณะเดียวกันยังสนับสนุนให้เกษตรกรลูกค้ารวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) เพื่อเป็นองค์กรของเกษตรกรลูกค้าในการสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด และได้ริเริ่มโครงการวัฒนธรรมบริการ เพื่อพัฒนาพนักงานให้มีทักษะความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญในการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า

ทศวรรษที่ 4 (พ.ศ.2540 - 2549) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาชนบท ช่วงทศวรรษที่ 4 ธ.ก.ส. ได้ปรับบทบาทและกลยุทธ์การดำเนินงานครั้งสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยขอแก้ไข พ.ร.บ. ธ.ก.ส. ให้ครอบคลุมการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอื่นเพื่อเสริมรายได้ รวมทั้งการพัฒนาความรู้และคุณภาพชีวิต ตลอดจนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับเกษตรกรลูกค้า เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและมั่นคง สร้างความเข้มแข็งสู่ชุมชนควบคู่ไปกับการส่งเสริมและสนับสนุนการรักษาสิ่งแวดล้อม_อีกทั้งยังปลูกฝังให้พนักงานดูแล และให้บริการลูกค้าอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง นอกจากนี้ ในปี 2542 ธ.ก.ส. ได้จัดตั้งกองทุนขึ้นโดยใช้ชื่อว่า กองทุนธนาคารอิสลาม (Islamic Banking Fund) เพื่อทำหน้าที่ให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม และสามารถดำเนินการได้ภายใต้กรอบ พ.ร.บ. ธ.ก.ส.

ทศวรรษที่ 5 (พ.ศ.2550 - ปัจจุบัน) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อยและให้บริการสินเชื่อที่หลากหลาย เข้าสู่ทศวรรษที่ 5 ธ.ก.ส. ยังคงมุ่งมั่นกับภารกิจพัฒนาชนบทภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรรายย่อย อีกทั้งขยายการให้บริการสินเชื่อไปสู่บุคคล กลุ่มบุคคล ผู้ประกอบการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และสหกรณ์ทุกประเภท ให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนในระบบ พร้อมทั้งสนับสนุนสินเชื่อเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม เพื่อให้เกษตรกรลูกค้ามีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้พนักงานทำงานเป็นทีม มีความซื่อสัตย์ มีสำนึกรับผิดชอบ และใช้ชีวิตพอเพียงบนมาตรฐานเดียวกัน ทุกช่วงเวลาที่ผ่านมา ธ.ก.ส. มุ่งมั่นต่อพันธกิจที่มีต่อเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกร และเศรษฐกิจภาคเกษตรในชนบทให้เติบโตได้อย่างมั่นคงยั่งยืน (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2556 ข)

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์กรในระยะ 5 ปี (ตั้งแต่ปีบัญชี 2556 - 2560)

ธ.ก.ส. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงหลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social Responsibility) มาเป็นแนวทาง ในการขับเคลื่อนภารกิจองค์กร ธ.ก.ส. อย่างบูรณาการ ภายใต้วิสัยทัศน์ และพันธกิจ เพื่อพัฒนาภาคการเกษตรและภาคชนบทให้เป็นสังคมอุดมปัญญา เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดย ธ.ก.ส. สร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน พัฒนาเกษตรกรและเครือข่ายสร้างมูลค่าเพิ่มทางการตลาดและหาแนวทางประกันความเสี่ยงให้กับลูกค้า โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานขององค์กรในระยะ 5 ปี (ตั้งแต่ปีบัญชี 2556-2560) ใน 6 ด้าน ดังนี้

1) สนับสนุนสินเชื่อเชิงรุกอย่างมีคุณภาพโดยมีแผนงานรองรับ ดังนี้

1.1) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่ เกษตรกรรายย่อย โดยการสนับสนุนการให้สินเชื่อควบคู่กับการพัฒนาความรู้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสนับสนุนการยกระดับมาตรฐานผลผลิตของลูกค้าให้เป็นสินค้าคุณภาพสูง โดยการส่งเสริมผ่านขบวนการสหกรณ์

1.2) สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าผลผลิตตลอด Value Chain ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ของผลผลิตตามภูมิสังคม โดยใช้หลักการ “ตลาดนำสินเชื่อ” โดยใช้เครือข่ายธุรกิจชุมชน ขบวนการสหกรณ์ เป็นกลไกในการขับเคลื่อน

1.3) สนับสนุนให้ลูกค้ามีการประกันความเสี่ยง และความเสียหาย ทั้งด้านชีวิต ด้านอาชีพ และด้านรายได้ด้วยการมีบริการดูแลความเสี่ยงแบบครบวงจร มีแผนให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น การฟื้นฟูอาชีพ ตลอดจนพัฒนาระบบเตือนภัยการผลิตเพื่อป้องกันความเสียหายจากภัยธรรมชาติและภาวะตลาด

1.4) ปรับปรุงกระบวนการสินเชื่อทุกขั้นตอนครบวงจร ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการผลิตและตลาดของลูกค้า โดยกำหนดแผนงาน Benchmarking เพื่อพัฒนากระบวนการให้เทียบเคียงกับคู่เทียบ

1.5) พัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการหนี้ NPLs ให้สอดคล้องตามกลุ่มลูกหนี้ และสนับสนุนให้ชุมชนบริหารจัดการหนี้ โดยบูรณาการกับกองทุนหมู่บ้านสถาบันการเงินชุมชนและที่ปรึกษาทางเงินชุมชน และศูนย์เรียนรู้ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง

2) พัฒนาการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับลูกค้า โดยมีแผนงานรองรับ ได้แก่

2.1) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับสถาบัน

2.2) พัฒนาชุมชนเกษตรให้เป็นโครงข่ายเกื้อกูลกันและกัน ตามบทบาทความร่วมมือในห่วงโซ่มูลค่าเพิ่ม (Value Chain) โดยเชื่อมโยงการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการรวมกลุ่มซื้อรวมกลุ่มขายสินค้าเกษตร โดยใช้ขบวนการสหกรณ์เป็นกลไกให้สอดคล้องกับวาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ พัฒนาลูกค้าให้เป็น Smart Farmer เป็นผู้ประกอบการ ส่งเสริมการผลิตให้ได้มาตรฐานและรวมกลุ่มผลิตเพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง พัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นกลไกรวบรวมระดับชุมชน พัฒนากองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชนให้เป็นโครงข่ายกลไกทางการเงิน ระดับหมู่บ้านและตำบล พัฒนาทักษะการจัดการทางธุรกิจเพื่อให้ขบวนการสหกรณ์เป็นกลไกหลักในการแปรรูป การตลาดและการเงิน โดยการเพิ่มศักยภาพการจัดการสู่สากล

2.3) เสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธ.ก.ส. และสถาบันพัฒนาเกษตรกรและชนบทเพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยการสร้างที่ปรึกษาทางการเงินประจำศูนย์การเรียนรู้

2.4) พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลและฐานข้อมูลการพัฒนาลูกค้า ให้สามารถระบุถึงโครงสร้างรายได้ ต้นทุน และมูลค่าเพิ่มที่เกษตรกรได้รับ

2.5) พัฒนาฐานข้อมูลลูกค้า ด้านการพัฒนาลูกค้ารวมทั้งข้อมูลสนับสนุนการจัดการการผลิตและการตลาดให้เป็นระบบ

3) บริหารเงินทุนให้สมดุลและเพียงพอ โดยมีแผนงานรองรับ ดังนี้

3.1) เน้นการเติบโตด้านเงินฝากด้วยการรักษาลูกค้าเดิมและขยายฐานลูกค้าใหม่ ทั้งเกษตรกร ประชาชนทั่วไป องค์การทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยการร่วมมือกับหัวหน้ากลุ่มในการขยายฐานลูกค้ารายย่อยสำหรับลูกค้ารายใหญ่เน้นการดูแลและบริหารความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่รองรับกลุ่มลูกค้าผู้สูงวัย รวมทั้ง สร้างเครือข่ายเพื่อขยายฐานลูกค้า

แบบ Cross Selling และ Up Selling ส่งเสริมกระตุ้นการออมอย่างต่อเนื่อง กำหนดอัตราผลตอบแทนที่สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด ขยายช่องทางการให้บริการในเขตกรุงเทพฯ ปริมณฑลและเมืองใหญ่และเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ รวมทั้งเชื่อมโยงกองทุนกับภาครัฐต่างๆ

3.2) พัฒนาเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและด้านการตลาด ให้มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการสนับสนุนสินเชื่อปกติและสินเชื่อนโยบายรัฐ

4) พัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงิน โดยมีแผนงานรองรับ ดังนี้

4.1) พัฒนาผลิตภัณฑ์และธุรกรรมบริการใหม่ๆให้ตอบสนองความจำเป็นและความต้องการของลูกค้าด้านสินเชื่อและลูกค้าเงินฝาก เช่นการออกผลิตภัณฑ์เงินฝากและบริการการเงินครบวงจร การระดมทุนรูปแบบอื่น เช่น RMF/LTF การประกันภัยสินเชื่อ เป็นต้นโดยนำเทคโนโลยีและระบบงานธุรกิจหลัก (CBS) มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการเป็นต้น

4.2) เพิ่มช่องทางการให้บริการผ่านสาขา ATM และโครงการธนาคารใกล้บ้านโดยร่วมมือกับเครือข่ายชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน และสถาบันการเงินชุมชนเพื่อลดต้นทุนการเดินทางของลูกค้า

4.3) การศึกษาการขยายช่องทางบริการสู่ภูมิภาคอาเซียน การศึกษารูปแบบการให้สินเชื่อบริษัทชุมชนและวางระบบร่วมทุน เพื่อสนับสนุนธุรกิจ วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ นอกจากนี้จะขยายการพัฒนาการลงทุนในตลาดเงิน ตลาดทุน รวมทั้งการเป็นตัวแทนการบริการแก่ธนาคารพาณิชย์

5) พัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ โดยมีแผนงานรองรับ ดังนี้

5.1) ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการองค์การที่ดีตามกรอบ Good Governance Risk Management Compliance หรือ GRC ด้วยการมีแผนแม่บทในการดำเนินงานและบริหารจัดการเชิงบูรณาการการสื่อสารสร้างความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดทำแบบอย่าง (Role Model) ในการสร้างวัฒนธรรมองค์การ

5.2) พัฒนาเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ตอบสนองการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ Core Banking System และพัฒนาระบบ ICT ให้รองรับการให้บริการระบบการเงินสากล และฐานข้อมูล/สารสนเทศเพื่อบูรณาการให้เป็นสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงระบบ CRM

5.3) ใช้การวิจัยนำการพัฒนา และการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ โดยเน้นการวิจัยเพื่อลดผลกระทบโลกร้อน (Global Warming) โครงสร้างทางการเงินภาคชนบท (Rural Financial Landscape) และผลกระทบจาก AEC มาตรการต่างๆ เน้นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรม โดยสร้างเครื่องมือเพื่อรักษาเสถียรภาพพืชผลเกษตรในรูปแบบใหม่

5.4) พัฒนามาตรฐานคุณภาพบุคลากรโดยใช้ BAAC Academy (ใบรับรองมาตรฐาน) พัฒนาขีดความสามารถด้านกระบวนสหกรณ์ การวิเคราะห์สินเชื่อธุรกิจเกษตร โดยเน้นให้เป็น Rural Finance Practitioner มีการเตรียมความพร้อมพนักงานรองรับตำแหน่งงานที่สำคัญ จัดทำโครงการคลังสมอง และพัฒนาระบบ ประเมินผลการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จร่วมกัน

5.5) พัฒนาองค์การโดยการปลูกฝังการสร้างนวัตกรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์การสู่ความยั่งยืน จัดให้มีศูนย์กลยุทธ์ธุรกิจสินเชื่อ เพื่อดูแล พัฒนาติดตาม Value Chain ผลิตผลเกษตร และมีศูนย์พัฒนาคุณภาพการบริการหน้าเคาน์เตอร์ เพื่อประชาสัมพันธ์สื่อสารภาพลักษณ์องค์การเพื่อสร้างภาพจำที่ดีต่อลูกค้าผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย โดยพัฒนามาตรฐานกระบวนการทำงานให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

6) ยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีแผนงานรองรับ ดังนี้

6.1) สร้างสรรค์ประชาสัมพันธ์ CSR เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างองค์การให้เป็น Green Bank ด้วยการเป็น Green Place, Green Process, Green Product และ Green Culture

6.2) ส่งเสริมและดูแลพนักงานให้เป็นคนดี คนเก่งมีความสุข ด้วยองค์การแห่งความสุข และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจิตอาสา สำนึกรักษ์โลกและสิ่งแวดล้อม

6.3) การเข้าไปดูแลชุมชนใกล้เคียง ชุมชนรอบข้างให้มีความสุข โดยการใช้เครือข่ายชุมชนน่าอยู่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมและเยียวยาฟื้นฟูภัยพิบัติด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมเยียวยา/ฟื้นฟู/ป้องกัน ผู้ประสบภัยผ่านกองทุนบรรเทาความเดือดร้อนผู้ประสบภัยธรรมชาติและภัยพิบัติ

6.4) ให้การสนับสนุนทุนมนุษย์ในระดับประเทศให้ทุนการศึกษาหรือการศึกษาดูงานเละสนับสนุนด้านกีฬาแก่เด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนและด้อยโอกาสเพื่อให้มีความรู้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้

6.5) การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ ดูแล สิ่งแวดล้อมกับโครงการธนาคารต้นไม้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อ รักษ์ป่า รักษ์น้ำ รักษ์ดิน เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

6.6) พัฒนาโครงสร้างรองรับ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดและระบบติดตามประเมินผลที่ชัดเจนโดยสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญในการประเมินผล (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2556 ค)

2.4 โครงการพักชาระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555

หลักการและเหตุผล

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคชนบทของประเทศ โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในการประกอบอาชีพและกิจกรรมของครัวเรือน ช่วยให้ประชาชนในภาคชนบทสามารถเพิ่มรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตามประชาชนในชนบทยังต้องประสบกับปัจจัยเสี่ยงในการผลิต อันเกิดจากภัยธรรมชาติ ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ รวมถึงปัจจัยอื่นที่ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อภาระการใช้จ่ายของครัวเรือนและหนี้สิน อันเป็นต้นเหตุของปัญหาหนี้สินและความยากจน ซึ่งทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ประชาชน ดังนั้นรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่ดำเนินการในปีแรก ที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สินและความยากจนในและได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อ 23 สิงหาคม 2554 “ข้อ 1.8 ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศสร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค ข้อ 1.8.1 พักหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า 500,000 บาท อย่างน้อย 3 ปี และปรับโครงสร้างหนี้สำหรับผู้มีหนี้เกิน 500,000 บาท รวมทั้งจัดทำแผนฟื้นฟูอาชีพและแผนการปรับโครงสร้างการผลิตอย่างครบวงจร เพื่อสร้างโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการมีรายได้ที่มั่นคงและสามารถใช้หนี้คืน”

กระทรวงการคลังได้รับมอบหมายจากรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2554 ให้ดำเนินโครงการพักหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรและผู้มีรายได้น้อยโดยจะทำการพักหนี้ให้กับลูกค้าสถาบันการเงินของรัฐ รวม 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารออมสิน (ธ.ออมสิน) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.) และบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (บตท.) กำหนดให้สถาบันการเงินดังกล่าวดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชน

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555 มีมติให้กระทรวงการคลังไปเร่งรัดดำเนินโครงการพักหนี้เกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า 500,000 บาท ให้สอดคล้องกับคำแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและให้พิจารณาทบทวนการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2554 และวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2555 โดยเสนอหลักเกณฑ์ที่จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วน

คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 มีมติให้ปรับปรุงเงื่อนไขการดำเนินงานโครงการพักหนี้เกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า 500,000 บาท ที่ดำเนินการตามมติ

คณะรัฐมนตรีวันที่ 15 พฤศจิกายน 2554 และวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2555 ให้ขยายกลุ่มเป้าหมายและเพิ่มเติมรูปแบบการช่วยเหลือ โดยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สถานะปกติของ ธ.ก.ส. ธ.ออมสิน ธพว. และ ธอท. เข้าร่วมโครงการพักหนี้

เนื่องจาก ธ.ก.ส. เป็นกลไกของรัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาและความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในภาคการเกษตรซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. และในการที่จะช่วยเหลือปรับโครงสร้างทางการเงินและแบ่งเบาภาระหนี้สินให้กับประชาชนในภาคชนบท เพื่อเพิ่มโอกาสและพัฒนาศักยภาพของประชาชนในภาคชนบทให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีรายได้ที่มั่นคงและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป ธ.ก.ส. จึงได้จัดทำโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555 ต่อเนื่องจากโครงการพักชำระหนี้ ปี 2554

วัตถุประสงค์

1) เพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนในภาคชนบทให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีรายได้ที่มั่นคง

2) เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของลูกค้า ธ.ก.ส.

3) เพื่อให้ลูกค้า ธ.ก.ส. มีโอกาสนำเงินที่ต้องส่งชำระหนี้ไปฟื้นฟูตนเองในการประกอบอาชีพและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของครัวเรือนให้ดีขึ้นระหว่างการพักชำระหนี้

4) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกค้ารักษาวินัยทางการเงินโดยมีการชำระหนี้ได้ตามที่กำหนดไว้

ระยะเวลาดำเนินการ

1) เริ่มลงทะเบียน ตั้งแต่ 2 พฤษภาคม 2555 ถึงวันที่ 20 สิงหาคม 2555

2) การพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558 รวม 3 ปี

แนวทางการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ แบ่งเป็น 2 แนวทางดังนี้

แนวทางที่ 1 พักเงินต้นและลดดอกเบี้ย

1) พักชำระเงินต้นโดยเลื่อนกำหนดชำระคืนต้นเงินเป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

2) ได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 3 ต่อปี ของทุกสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

3) มีสิทธิกู้เงินตามข้อบังคับของธนาคารได้ตามศักยภาพ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยปกติ ตามการจัดชั้นโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยของลูกค้าแต่ละราย ณ วันที่กู้เพิ่ม และถือเป็นสัญญานอกโครงการที่ต้องส่งชำระทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ในแต่ละปีหรือรายงวดตามสัญญาเงินกู้สัญญาใหม่

4) ภาระดอกเบี้ยของทุกสัญญาเงินกู้เดิม ที่คงเหลือจนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ลูกค้าต้องรับภาระและชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นเอง

5) ในระหว่างเข้าโครงการ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้เงินกู้ในแต่ละปี ลูกค้าต้องส่งชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากหนี้เงินกู้ทุกสัญญาที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการที่เหลือจากการลดให้ครบถ้วนตามสัญญา

6) หากผิดนัดชำระดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระตามสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิเข้าโครงการพักชำระเงินต้น หรือผิดนัดชำระหนี้และดอกเบี้ยของเงินกู้ ทั้งที่เป็นหนี้เงินกู้ที่เข้าร่วมโครงการและหนี้เงินกู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการ จะต้องถูกตัดสิทธิให้ออกจากโครงการ นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ในทุกกรณี

แนวทางที่ 2 ลดภาระดอกเบี้ย

1) ได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 3 ต่อปี ของทุกสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

2) มีสิทธิกู้เงินตามข้อบังคับของธนาคารได้ตามศักยภาพ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยปกติ ตามการจัดชั้นโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยของลูกค้าแต่ละราย ณ วันที่กู้เพิ่ม และถือเป็นสัญญานอกโครงการที่ต้องส่งชำระทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยเมื่อครบกำหนดชำระหนี้ในแต่ละปีหรือรายงวดตามสัญญาเงินกู้สัญญาใหม่

3) ภาระดอกเบี้ยของทุกสัญญาเงินกู้เดิม ที่คงเหลือจนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ลูกค้าต้องรับภาระและชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นเอง

4) ในระหว่างเข้าโครงการ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้เงินกู้ในแต่ละปี ลูกค้าต้องส่งชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากหนี้เงินกู้ทุกสัญญาที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการที่เหลือจากการลดให้ครบถ้วนตามสัญญา

5) หากผิดนัดชำระดอกเบี้ยที่ถึงกำหนดชำระตามสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิเข้าโครงการพักชำระเงินต้น หรือผิดนัดชำระหนี้และดอกเบี้ยของเงินกู้ ทั้งที่เป็นหนี้เงินกู้ที่เข้าร่วมโครงการและหนี้เงินกู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการจะต้องถูกตัดสิทธิให้ออกจากโครงการ นับจากวันที่ผิดนัดชำระหนี้ ในทุกกรณี

ในกรณีที่ลูกค้าหรือผู้รับใช้หนี้ที่เข้าโครงการพักชำระหนี้และหรือลดภาระหนี้ มีเหตุผิดปกติ เช่น ตาย หายสาบสูญ เป็นต้น และมีทายาทหรือบุคคลอื่นที่เข้ารับใช้หนี้แทนบุคคลดังกล่าว

จะได้รับสิทธิการพักชำระหนี้และหรือลดดอกเบี้ยตามระยะเวลาที่เหลือของโครงการ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2556 ก) โดยรายละเอียด และเงื่อนไขโครงการสามารถสรุปรายละเอียดโครงการได้ดังภาพที่ 1

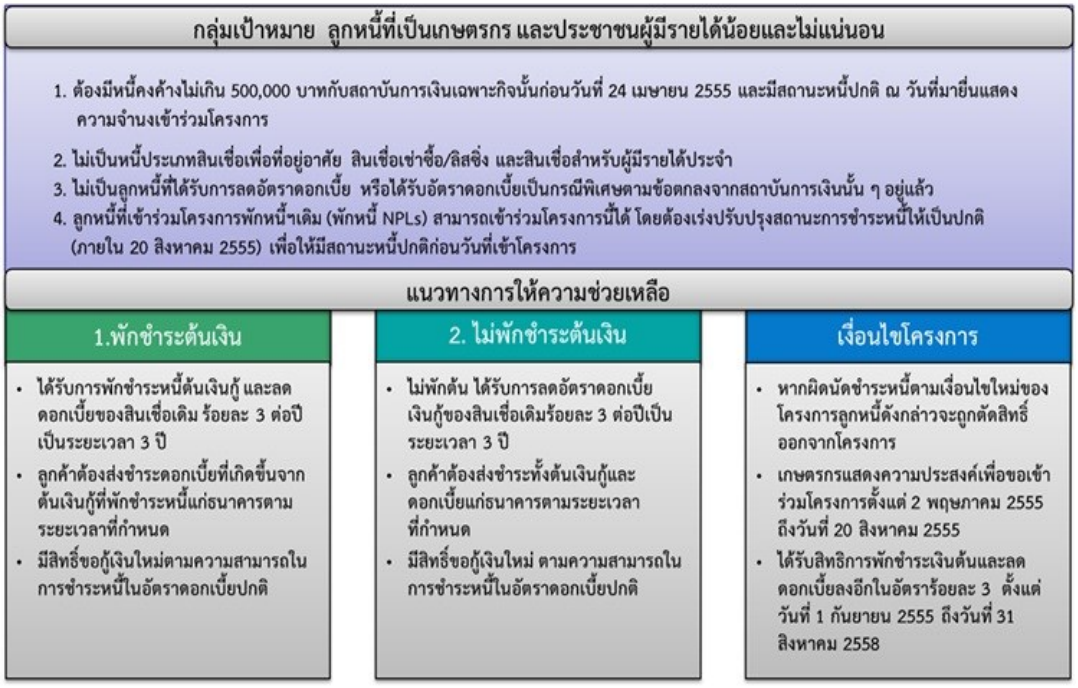

ภาพที่ 1 รายละเอียดโครงการพักชำระหนี้

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2556 ก

2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitudes)

ทัศนคติ หรือ เจตคติ (Attitudes) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทิศทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้ (ศักดิ์ชัย คีรีศรี, 2549)

ทัศนคติ (Attitude) โดยภาพรวมหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกของบุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมอันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลแสดงปฏิกิริยา และกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางสนับสนุนหรือปฏิเสธ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน การที่จะรู้ถึงทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ต้องใช้วิธีแปลความหมายของการแสดงออก (รุ่งนภา บุญคุ้ม, 2536)

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545) อ้างโดย แพรภัทร ยอดแก้ว (2556) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติ คือ สภาวะความพร้อมทางจิตที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง และสภาวะความพร้อมทางจิตนี้จะต้องอยู่นานพอสมควร

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป (2548) ได้ให้ความหมายของทัศนคติหรือ เจตคติ ไว้ว่า ทัศนคติ หรือ เจตคติ (Attitudes) หมายถึง ความรู้สึก และปฏิกิริยาความพร้อมที่จะกระทำในเชิงบวก หรือเชิงลบ ที่มีต่อเฉพาะบุคคล เฉพาะสิ่ง เฉพาะเรื่อง และเฉพาะสถานการณ์ เป็นความคิดเห็นที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และเป็นส่วนที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่างต่อสถานการณ์ภายนอก ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) องค์ประกอบทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นส่วนที่แสดงถึงความรู้ (Knowledge) การรับรู้ (Perception) และความเชื่อ (Beliefs) ที่บุคคลมีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนของความเข้าใจเป็นส่วนประกอบแรก ตั้งแต่การรับรู้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร มีความรู้ในรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด รู้ว่าสิ่งนั้น จริงหรือไม่จริง ดีหรือเลว และผู้ที่ขาดความรู้ย่อมจะถูกเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าผู้ที่มีความรู้ที่กว้างขวาง ดังนั้นหากต้องการวัดทัศนคติผู้วิจัยต้องตระหนักว่ากลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้ในเรื่องที่ต้องการวัดหรือไม่

2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนที่สะท้อนถึงอารมณ์ (Emotion) หรือความรู้สึก (Feeling) ของบุคคลที่มีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สภาพอารมณ์จะสามารถเพิ่มประสบการณ์ด้านบวก (Positive) หรือ ด้านลบ (Negative) บ่งบอกว่าชอบหรือไม่ชอบ สิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด ความสำคัญขององค์ประกอบนี้ได้ทำให้นักวิจัยบางคนวัดทัศนคติโดยวัดแต่องค์ประกอบนี้เพียงอย่างเดียว แต่ความจริงแล้วองค์ประกอบทางความรู้สึกนี้โดยทั่วไปแล้วจะสัมพันธ์กับอีกสององค์ประกอบ เช่น คนที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดพอที่จะเกิดทัศนคติได้ย่อมสัมพันธ์สอดคล้องกับความรู้สึกชอบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งนั้น และมีแนวโน้มที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติออกมาเป็นการกระทำขององค์ประกอบถัดไป

3) องค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะกระทำ (Action Tendency หรือ Behavioral Component) เมื่อคนเรามีความรู้เชิงประเมินและมีความรู้สึกชอบพอหรือไม่ชอบพอต่อสิ่งใดแล้ว สิ่งที่ตามมาก็คือ ความพร้อมที่จะกระทำในทางใดทางหนึ่งที่สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินและความรู้สึกต่อสิ่งนั้น

ประเภทของทัศนคติ

ดารณี (2542) อ้างโดย แพรภัทร ยอดแก้ว (2556) ได้แบ่งทัศนคติของบุคคลออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ทัศนคติเชิงบวกหรือทัศนคติที่ดี เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออกถึงความรู้สึก อารมณ์จากสภาพจิตใจ โต้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง รวมทั้งหน่วยงาน องค์การ สถาบัน การดำเนินงานขององค์การและอื่นๆ

2) ทัศนคติเชิงลบหรือทัศนคติที่ไม่ดี คือ ทัศนคติที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในการเสื่อมเสียไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลง ระแวง สงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเรื่องราว หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือหน่วยงาน องค์การ สถาบันการดำเนินงานขององค์การและอื่นๆ

3) ทัศนคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่งหรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบัน องค์การและอื่นๆโดยสิ้นเชิง

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถจะสรุปความหมายของทัศนคติได้ว่า ทัศนคติหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยบุคคลนั้นได้ประสบพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าว เช่น ความรู้สึกของลูกค้าธนาคารที่มีต่อธนาคาร ความรู้สึกของพนักงานที่มีต่องานที่ทำ หรือความรู้สึกของเกษตรกรที่มีต่อรัฐบาล เป็นต้น โดยมีองค์ประกอบด้าน ข้อมูล ความรู้ ความเชื่อ มาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจว่ารู้สึกในทางบวก หรือรู้สึกทางลบ ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นส่วนหนึ่งที่อาจมีผลต่อการชำระหนี้เนื่องจากทัศนคติจะมีผลต่อการตัดสินใจในการกระทำหรือแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ซึ่งทัศนคติที่ดีก็จะชักนำให้แสดงออกในทางที่ดี ทัศนคติที่ไม่ดีก็จะชักนำให้แสดงออกในทางที่ไม่ดี เพราะฉะนั้นการชำระหนี้นั้นอาจมาจากทัศนคติของลูกค้าก็เป็นได้

การวัดทัศนคติ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2523) อ้างโดย พิชิต วรรณราช (2549) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายใน มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งเจ้าตัวเท่านั้นที่ทราบการวัดทัศนคติโดยตรงจึงทำไม่ได้ แต่โดยที่ทัศนคติมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้น การวัดทัศนคติจึงต้องวัดทั้ง 3 องค์ประกอบของทัศนคติและต้องวัดเป็นภาพรวม ๆโดยพิจารณาจากกิริยาท่าทีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลายด้านหลายประการรวมกัน มิใช่วัดจากการกระทำหรือพฤติกรรมเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล และการวัดทัศนคติมีหลักการเบื้องต้น 3 ประการ ดังนี้

1) เนื้อหา (Content) การวัดทัศนคติต้องมีสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้มีกิริยาท่าทีออกมา โดยสิ่งเร้าทั่วไป ได้แก่ เนื้อหาที่ต้องการวัด เช่น ต้องการวัดทัศนคติต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับ

ชีวิตครอบครัว ซึ่งได้แก่ การเลือกคู่ครอง อายุแรกสมรส ระยะการมีบุตรคนแรกและคนต่อไป ขนาดครอบครัว และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

2) ทิศทาง (Direction) การวัดทัศนคติโดยทั่วไปกำหนดให้ทัศนคติมีทิศทางเป็นเส้นตรงและต่อเนื่องกันในลักษณะ ซ้าย-ขวา หรือ บวก-ลบ กล่าวคือ เริ่มจากเห็นด้วยอย่างยิ่งและลดความเห็นด้วยลงเรื่อย ๆ จนถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ และลดต่อไปเป็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นไปในเส้นตรงเดียวกันและต่อเนื่อง

3) ความเข้ม กิริยาท่าทีหรือความรู้สึกที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นๆ มีปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ถ้ามีความเข้มสูงไม่ว่าจะไปในทิศทางใดก็ตามจะมีความรู้สึกหรือกิริยาท่าทีรุนแรงมากกว่าที่มีความเข้มเป็นกลาง

มาตรวัดทัศนคติ (Attitude Scale)

เครื่องมือสำหรับใช้วัดทัศนคติ เรียกว่า มาตรวัดทัศนคติซึ่งเป็นระบบประเมินค่า (Rating Scale) นักจิตวิทยาสังคม นิยมที่จะใช้เครื่องมือวัดทัศนคติใน 2 ลักษณะ คือ วัดทิศทาง (Direction) คือการประเมินทัศนคติในทิศทางบวกหรือลบ ซึ่งหมายถึงดีกับเลว เช่น เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น และวัดเพื่อให้ได้ปริมาณของทัศนคติ (Magnitude) หมายถึง ความเข้มข้นรุนแรงของทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ว่ามากน้อยเพียงไร เช่น มาก ปานกลาง น้อย เกลียด เฉย ๆ รัก เป็นต้น

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540) อ้างโดย พิชิต วรรณราช (2549) กล่าวไว้ว่า มาตรวัดทัศนคติที่นิยมใช้และรู้จักแพร่หลายมี 3 ชนิด ได้แก่ มาตรวัดแบบเทอร์สโตน (Thurstone’s Type Scale) มาตรวัดแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) และมาตรวัดของออสกูด (Osgood Scale) ซึ่งมาตรวัดทัศนคติแต่ละแบบมีทั้งข้อดีและข้อจำกัด และเหมาะสำหรับการวัดทัศนคติในลักษณะที่แตกต่างกันซึ่งมาตรวัดทัศนคติแต่ละลักษณะมีรายละเอียดดังนี้

1) มาตรวัดแบบของเทอร์สโตน (Thurstone’s Type Scale) เป็นการกำหนดช่วงความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 11 ช่วง จากน้อยที่สุดจนถึงมากที่สุด แต่ละช่วงมีระยะห่างเท่า ๆกัน ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัดจะต้องนำไปให้ผู้ตัดสินใจเลือกว่าควรอยู่ในตำแหน่งใดของมาตรวัดแต่ละข้อความ อาจจะต้องมีข้อความประมาณ 20 ข้อความหรือมากกว่าเล็กน้อย

2) มาตรวัดแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) เป็นการวัดระดับความคิดเห็นของคน แบ่งออกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งข้อความที่บรรจุในมาตรวัดจะเป็นการวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี (บวก) และในทางที่ไม่ดี (ลบ) และมีจำนวนพอ ๆ กัน ข้อความเหล่านี้อาจมีประมาณ 18-20 ข้อความ

3) มาตรวัดของออสกูด (Osgood Scale) เป็นมาตรวัดที่ใช้คำคุณศัพท์มาอธิบายความหมายของสิ่งเร้า โดยมีคุณสมบัติตรงข้ามกันเป็นขั้วของมาตรวัด คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายคุณลักษณะของสิ่งเร้านี้สามารถอธิบายได้ 3 องค์ประกอบ คือ

3.1) องค์ประกอบด้านประเมินค่า เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกด้านคุณค่าคำคุณศัพท์ที่ใช้อธิบาย เช่น ชั่ว-ดี จริง-เท็จ ฉลาด-โง่ สวย-น่าเกลียด เป็นต้น

3.2) องค์ประกอบด้านศักยภาพ เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึง กำลังอำนาจ เช่น แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา หนา-บาง หยาบ-ละเอียด เป็นต้น

3.3) องค์ประกอบด้านกิจกรรม เป็นคุณศัพท์ที่แสดงถึงลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ช้า-เร็ว เฉื่อยชา-กระตือรือร้น เป็นต้น

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับหนี้

หนี้ หมายถึง เงินที่ผู้หนึ่งติดค้างอยู่จะต้องใช้ให้แก้ผู้หนึ่ง,นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ มีสิทธิ์ที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปริยาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

หนี้ (obligation) เป็น ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างบุคคลตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป แต่ละฝ่ายจะมีกี่คนก็ได้ และด้วยความสัมพันธ์อันนี้ ฝ่ายที่เรียกว่า "เจ้าหนี้" มีสิทธิบังคับฝ่ายที่เรียกว่า "ลูกหนี้" ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้ได้ หรือกล่าวอีกทำนองหนึ่ง คือ ฝ่ายลูกหนี้มีหน้าที่ต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้

หนี้ ในทำนองเงินตรานั้นเรียก "หนี้สิน" (debt) และมักเรียกกันสั้น ๆ ว่า "หนี้" ทำให้เข้าใจกันว่า หนี้เกี่ยวด้วยเรื่องเงินตราเสมอไป แต่อันที่จริงแล้ว หนี้สิน เป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของหนี้เท่านั้น

หนี้เป็นนิติกรรมแบบทวิภาคี (bilateral) กล่าวคือ มีคู่กรณีอยู่สองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ (obligor หรือ debtor) มีหน้าที่ต้องกระทำหรือไม่กระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของอีกฝ่ายซึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ (obligee หรือ creditor) แต่ละฝ่ายอาจประกอบบุคคลหนึ่งคนหรือหลายคนก็ได้ กรณีที่บุคคลหลายคนเป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ร่วมกันนั้น เรียกว่า "หนี้ร่วม" (joint obligation) และเจ้าหนี้เช่นนั้นเรียก "เจ้าหนี้ร่วม" (joint obligee) ส่วนลูกหนี้เรียก "ลูกหนี้ร่วม" (joint obligor) เจ้าหนี้และลูกหนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของหนี้ หากขาดฝ่ายหนึ่งไป ก็จะไม่มีหนี้ หรือหนี้อาจระงับสิ้นลงได้ สำหรับลูกหนี้นั้นต้องมีตัวตนแน่ชัด เพราะถ้าไม่รู้ว่าจะต้องเรียกให้ใครชำระหนี้ ก็ไม่ต่างกับว่าไม่มีหนี้ (วิกิตำรา, 2556)

พฤกษ์ เถาถวิล (2543) กล่าวว่า การเป็นหนี้สินของเกษตรกรมีสาเหตุมาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐ ทำให้เกิดการความเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การเป็นหนี้สิน โดยจำแนกความเปลี่ยนแปลงได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่หนึ่ง การพังทลายของเศรษฐกิจแบบยังชีพ ในอดีตชุมชนหมู่บ้านดำรงชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพ โดยพึ่งพาธรรมชาติเป็นแหล่งอาหารและปัจจัยสี่ พร้อมกับมีการแลกเปลี่ยนสินค้าจำเป็นที่ผลิตไม่ได้กับชุมชนอื่น ๆ แต่วิถีชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพได้ถูกทำลายจากการขยายอำนาจของรัฐ ภายใต้มาตรการที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การเก็บภาษี 2) การควบคุมทรัพยากรของรัฐ 3) การส่งเสริมการเกษตรเชิงพาณิชย์

ขั้นตอนที่สอง การพึ่งพาทุนและตลาด เมื่อเข้าสู่การผลิตในระบบตลาดเกษตรกรต้องอยู่ในภาวะเสียเปรียบเพราะในระบบนี้มี “ทุนการผลิต” เป็นปัจจัยชี้ขาดของอำนาจต่อรอง หมายความว่าผู้ใดที่สามารถควบคุมปัจจัยทุน ก็จะสามารถควบคุมการผลิตและการกำหนดราคาผลผลิตในตลาดได้ในทางตรงกันข้ามฝ่ายที่ไม่สามารถควบคุมปัจจัยทุน ก็ต้องไปซื้อหา เช่า หรือกู้ยืม จึงตกอยู่ในภาวะพึ่งพาและถูกกำหนด

ขั้นตอนที่สาม การพึ่งพาแหล่งทุน เมื่อเกษตรกรไม่มีความสามารถในการสะสมทุน ในขณะที่ต้องใช้เงินทุนในการผลิตมากขึ้นจึงมีความจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งสินเชื่อเพื่อการผลิต

ขั้นตอนที่สี่ การตกอยู่ในภาวะล้มละลาย ในภาวะที่ไม่สามารถสร้างรายได้จากการผลิตพร้อมกับเป็นหนี้สถาบันการเงินที่มีดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นในอัตราทวีคูณ ทำให้เกษตรกรตกอยู่ในภาวะล้มละลายหมดหนทางจะชดใช้หนี้ เกษตรกรที่พอมีที่ดินก็ต้องขายที่ดินเพื่อใช้หนี้ หรือไม่ก็ถูกเจ้าหนี้ยึดไปขณะที่เกษตรกรหรือแรงงานภาคการเกษตรบางส่วนมีการอพยพเข้าสู่การเป็นแรงงานรับจ้างหรือทำงานผิดกฎหมายผิดกฎหมายเป็นปัญหาของชุมชนและสังคมต่อไป

สาวิตรี รังสิภัทร์ และคณะ, 2552 กล่าวว่า เหตุแห่งหนี้สินนั้นประกอบไปด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

1) การลืมวิถีชีวิตเดิมของตนเอง ลืมความเป็นตัวของตัวเอง ด้วยการเข้าสู่กระแสโลกาภิวัตน์ การใช้ชีวิตไปตามการบริโภคนิยม ติดความสุขสบาย ติดเครื่องอำนวยความสะดวกที่ไม่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไปจากที่เคยบริโภคอาหารในท้องถิ่น กลับหันไปซื้ออาหารจากภายนอกชุมชน ก่อให้เกิดหนี้สินและรายจ่ายที่เกินความจำเป็น

2) เกิดความท้อถอยต่ออุปสรรค ปล่อยชีวิตให้ผู้อื่นชี้นำ โดยลืมไปว่าตนเองควรเป็นผู้กำหนดวิถีชีวิตของตนเอง การเข้าสู่วังวนของอบายมุข มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง และความขัดแย้งในครอบครัว เกิดปัญหาสุขภาพเสื่อมโทรม มีรายจ่ายค่ารักษาพยาบาลทั้งๆ ที่สามารถป้องกันปัญหาได้ล่วงหน้า

3) การปลูกพืชเชิงเดี่ยว เน้นการปลูกพืชเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก เป็นการพึ่งพิงภายนอกชุมชนมากขึ้น เนื่องจากเมื่อขายผลผลิตของพืชที่ปลูกแล้ว กลับต้องซื้อทุกอย่างบริโภค

4) การละเลยภูมิปัญญาท้องถิ่น เหตุเพราะให้ความสำคัญกับภายนอกชุมชน เช่น แหล่งเงินทุนจากภายนอก เพื่อกู้ยืมเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวหรือการลงทุนในธุรกิจ แม้ว่าการลงทุนดังกล่าวทำให้ธุรกิจสามารถขับเคลื่อนไปได้ แต่ในทางกลับกัน การพึ่งพิงจากภายนอกชุมชน ทำให้ละเลยการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนในชุมชน และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้สรุปประเด็นสำคัญต่าง ๆ ของผู้วิจัยแต่ละท่าน ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

เพศ และอายุ อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศและอายุนั้นไม่มีผลต่อการชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัตน์ คงบุญ (2553) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง รวมถึงงานวิจัยของ ประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ ธนาคารทหารไทย สาขาระโนด และ อุษา วิชาธิคุณ (2555) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารออมสิน สาขาสทิงพระ จังหวัดสงขลา ที่พบว่าปัจจัยเรื่องเพศนั้นไม่มีผลต่อการชำระหนี้เช่นเดียวกัน

ระดับการศึกษา อุษา วิชาธิคุณ (2555) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารออมสิน สาขาสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้า โดยลูกค้าส่วนใหญ่นั้นจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 46.9 ซึ่งมีผลการศึกษาที่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และงานวิจัยของ วิรัตน์ คงบุญ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการชำระหนี้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยเรื่องระดับการศึกษาของลูกค้าในกลุ่มที่เข้าโครงการพักชำระหนี้นั้นว่าจะมีผลต่อการชำระหนี้หรือไม่

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสิงห์บุรี (2553) ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรมของลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระและขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และศึกษาผลกระทบจากการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรต่อการชำระหนี้ของลูกค้า เก็บข้อมูลจากลูกค้าที่ที่มีหนี้ค้างชำระ และเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมชำระหนี้เนื่องจากเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ซึ่งไม่มีความรู้เกี่ยวกับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โดยได้รับข้อมูลข่าวสารเพียงด้านเดียวจากแกนนำ หรือหัวหน้ากลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัศมี สว่างผล (2545) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลาซึ่งพบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ของ ธ.ก.ส. และเกษตรกรเหล่านี้ล้วนเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ทั้งสิ้น

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรนั้นล้วนมีผลต่อการชำระหนี้ไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรของลูกค้าในกลุ่มที่เข้าโครงการพักชำระหนี้นั้นว่าจะมีผลต่อการชำระหนี้หรือไม่

ศาสนา อุษา วิชาธิคุณ (2555) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ธนาคารออมสิน สาขาสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่าปัจจัยเรื่องศาสนานั้นไม่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารออมสินสาขาสทิงพระ

ในจังหวัดสงขลามีผู้นับถือศาสนาหลายศาสนาอยู่รวมกัน และ ธ.ก.ส. ซึ่งให้บริการลูกค้าเท่าเทียมกันทุกศาสนา ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยศาสนาว่ามีการกระจายตัวของประชากรอย่างไร และมีผลกับการชำระหนี้อย่างไรบ้าง

เงินออม สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดบุรีรัมย์ (2553) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าจำนวนเงินฝาก หรือเก็บออมกับ ธ.ก.ส. รวมทั้งจำนวนเงินฝากหรือเก็บออมทั้งหมดมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัศมี สว่างผล (2545) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลาและ อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยทั้ง 2 ท่านพบว่าการออมมีผลต่อการชำระหนี้เช่นเดียวกัน

ปัจจัยเรื่องเงินออมเป็นปัจจัยที่ ธ.ก.ส.ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติมาโดยตลอด และเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการชำระหนี้ รวมถึงผลงานวิจัยมีความสอดคล้องกันว่าการออมมีผลต่อการชำระหนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยเงินออมในกลุ่มลูกค้าพักชำระหนี้เพื่อได้ผลมาสนับสนุนหรือขัดแย้งผลการวิจัยอื่น

จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือน รัศมี สว่างผล (2545) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่าขนาดเนื้อที่ถือครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการชำระหนี้ เพราะเมื่อเกษตรกรลูกค้ามีเนื้อที่ถือครองมากทำให้มีพื้นที่ในการเพาะปลูกมากรายได้ครัวเรือนก็จะเพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดการออม และสามารถนำเงินไปชำระหนี้ได้ตามกำหนด มีผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดบุรีรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษาปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. จังหวัดบุรีรัมย์ และงานวิจัยของ อุษา วิชาธิคุณ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ธนาคารออมสิน สาขาสทิงพระ จังหวัดสงขลา ซึ่งพบว่าเนื้อที่ถือครองนั้นมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้เช่นเดียวกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาแล้วพบว่า ขนาดเนื้อที่ถือครองนั้นไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ และรังสฤษดิ์ บุญศักดิ์ (2551) ที่วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. หน่วยอำเภอเขื่องใน 1 สาขาเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี แล้วพบว่าการชำระหนี้ของเกษตรลูกค้านั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับการถือครองที่ดิน เพราะโดยปกติผู้ที่ถือครองที่ดินมากจะมีโอกาสได้รับการพิจารณาวงเงินกู้เพื่อนำไปใช้ในการขยายการผลิตได้มากกว่าผู้ที่มีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ และการถือครองที่ดินไม่ใช่สภาพการผลิตที่แท้จริงของเกษตรกรเพราะเกษตรกรอาจไม่ได้ผลิตตามการถือครองที่ดินก็เป็นได้

ผลการวิจัยเรื่องพื้นที่ถือครองนั้นยังมีความขัดแย้งกันอยู่ในบางกลุ่มลูกค้า ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยจำนวนพื้นทีถือครองของลูกค้ากลุ่มที่ได้รับการพักชำระหนี้ว่ามีลักษณะแบบใดและมีผลต่อการชำระหนี้หรือไม่ อย่างไร

หนี้นอกระบบ มัทนี สุจาศรี (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้นอกระบบในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยด้านรายได้ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย และปัจจัยด้านการบริการของการกู้ยืมเงินนอกระบบมีผลต่อการเป็นหนี้นอกระบบ และผลการวิจัยของ อุษา วิชาธิคุณ (2555) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารออมสิน สาขาสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่าหนี้นอกระบบเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าโดยผู้มีหนี้นอกระบบจะมีสัดส่วนเป็นลูกค้าหนี้ค้างชำระ ส่วนผู้ไม่มีหนี้นอกระบบมีสัดส่วนเป็นลูกค้าหนี้ปกติ

เพราะฉะนั้นหนี้นอกระบบจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่อาจจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าโครงการพักชำระหนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการมีหนี้นอกระบบของลูกค้าโครงการพักชำระหนี้กับการชำระหนี้ในโครงการดังกล่าวว่ามีผลต่อกันในลักษณะใด

หนี้ในระบบ อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่าหนี้สินรวมและหนี้สินในระบบ ธ.ก.ส.นั้นมีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ ส่วนหนี้สินในระบบนอกเหนือจาก ธ.ก.ส.ไม่มีผลต่อการชำระหนี้ ส่วนการศึกษาของประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อ ธนาคารทหารไทย สาขาระโนด พบว่า กลุ่มลูกค้าสินเชื่อ ธนาคารทหารไทย สาขาระโนด มีหนี้ในระบบนอกจาก ธนาคารทหารไทย สาขาระโนดแล้ว ยังมีหนี้กับสถาบันการเงินอื่นด้วย ได้แก่ ธนาคารพานิชย์อื่น ธ.ก.ส. กองทุนหมู่บ้าน สหกรณ์การเกษตร และยังพบว่าการเป็นหนี้สถาบันการเงินอื่นนั้นมีผลต่อการชำระหนี้อีกด้วย

จากการวิจัยเบื้องต้นทำให้ทราบว่า การมีหนี้ในระบบหรือการเป็นหนี้สถาบันการเงินอื่นด้วยนั้นอาจมีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าโครงการพักชำระหนี้

จำนวนแรงงานในครัวเรือน อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และวิรัตน์ คงบุญ (2553) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าพะยอม จังหวัด พัทลุง โดยผลการวิจัยทั้งสอง พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ไม่มีผลต่อการชำระหนี้

ดังนั้นจำนวนแรงงานในครัวเรือนอาจจะมีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าโครงการพักชำระหนี้ด้วยผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยดังกล่าวว่ามีผลต่อการชำระหนี้หรือไม่

ทัศนคติ รัศมี สว่างผล (2545) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า ทัศนคติของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องต่าง ๆ เช่นเป็นแหล่งเงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ การจ่ายเงินกู้ไม่ได้เลือกที่รักมักที่ชัง ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร ให้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ เป็นแหล่งเงินกู้ที่สร้างความมั่นคงและความมั่นใจ และการบริการของธนาคารสะดวกทั่วถึง สำหรับการติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ในรูปของวิทยุ ส่วนการได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และหอกระจายข่าวนั้นมีเพียงส่วนน้อย การได้รับข่าวสารจากบุคคลส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับข่าวสารจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่มลูกค้า เพื่อนสมาชิก ธ.ก.ส. พนักงาน ธ.ก.ส. และญาติ อยู่ในระดับพอสมควร

ทวิชาติ จุลละพราหมณ์ (2547) ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าพักชำระหนี้ต่อโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า ทัศนคติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับที่เห็นด้วย โดยมีทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นพนักงานผู้ตรวจเยี่ยม การพูดจา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มารยาท อยู่ในระดับที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในขณะที่มีทัศนคติในประเด็นอื่นในระดับที่เห็นด้วย ซึ่งทำให้ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อโครงการพักชำระหนี้ เป็นทัศนคติที่ดีต่อโครงการ

ในปัจจุบัน ธ.ก.ส. ได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงการให้บริการทางด้านต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ผลิตภัณฑ์การบริการ รวมทั้งมีโครงการพัฒนาความสามารถพนักงานอย่างต่อเนื่อง และมีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐอีกหลายโครงการ อาจทำให้เกษตรกรมีทัศนคติในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบวก และด้านลบ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติต่อธนาคาร ทัศนคติต่อพนักงาน และทัศนคติต่อโครงการตามนโยบายรัฐว่ามีผลต่อการชำระหนี้หรือไม่

ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ ทวิชาติ จุลละพราหมณ์ (2547) ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าพักชำระหนี้ต่อโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า เกษตรกรทั้งหมดทราบถึงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าโครงการ รองลงมาจะทราบว่าโครงการจะสิ้นสุดเมื่อใดเป็นจำนวนร้อยละ 95.6 ของเกษตรกรทั้งหมด ในประเด็นความรู้อื่น ๆ ได้แก่ จำนวนเงินกู้ที่มีสิทธิพักชำระหนี้ สิทธิที่ได้รับจากการเข้าโครงการพักชำระหนี้ การพ้นจากโครงการพักชำระหนี้ เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 86.7 77.8 และ 74.4 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

จากข้อมูลเบื้องต้นจะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่นั้นมีความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้อยู่พอสมควร แต่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้โครงการพักชำระหนี้มีรายละเอียดการพักชำระหนี้และมีเงื่อนไขที่ต่างไปจากเดิมผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยทางด้านความรู้ที่เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ว่ามีผลต่อการชำระหนี้หรือไม่

การได้รับข้อมูลข่าวสาร สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดบุรีรัมย์ (2553) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการได้รับหนังสือเตือนให้ชำระหนี้ การได้รับการติดตามเร่งรัดหนี้ มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้า และรัศมี สว่างผล (2545) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่าการติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน ในรูปของวิทยุ ส่วนการได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และหอ

กระจายข่าวนั้นมีเพียงส่วนน้อย การได้รับข่าวสารจากบุคคลส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับข่าวสารจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่มลูกค้า เพื่อนสมาชิก ธ.ก.ส. พนักงาน ธ.ก.ส. และญาติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ สำหรับ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสิงห์บุรี (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบจากการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ไม่ยอมชำระหนี้เนื่องจากเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ซึ่งไม่มีความรู้เกี่ยวกับกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง โดยได้รับข้อมูลข่าวสารเพียงด้านเดียวจากแกนนำ หรือหัวหน้ากลุ่มเพียงด้านเดียว

การได้รับข้อมูลข่าวสารของ ธ.ก.ส. ไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตามเป็นการสื่อสารเพื่อให้ทราบและเข้าใจที่ตรงกัน ดังนั้นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอาจเป็นตัวแปรหนึ่งซึ่งมีผลต่อการชำระหนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าโครงการพักชำระหนี้

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

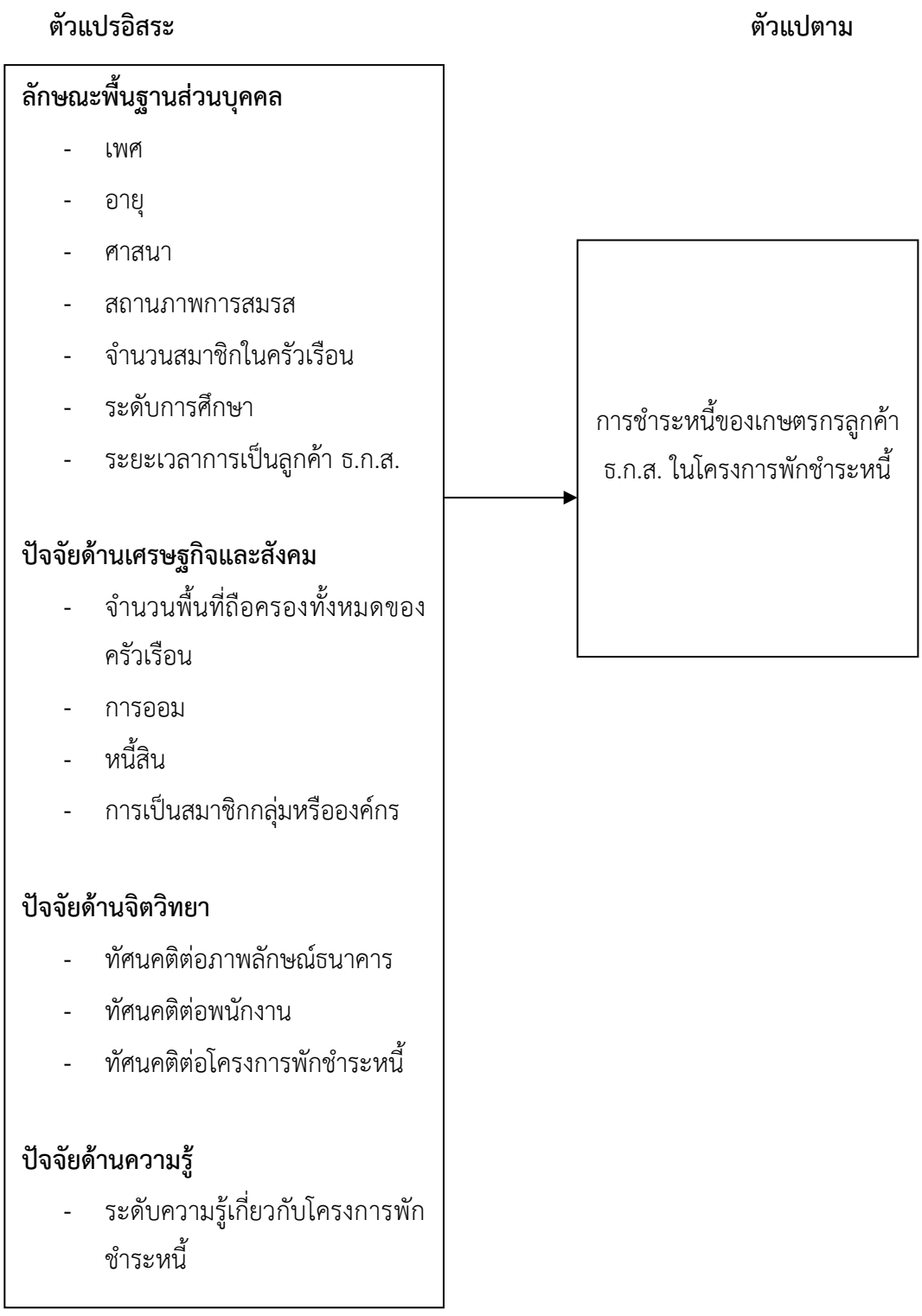

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.8.1 ความหมายของตัวแปร

X_1 หมายถึง เพศ

X_2 หมายถึง อายุ

X_3 หมายถึง ศาสนา

X_4 หมายถึง สถานภาพการสมรส

X_5 หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

X_6 หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุด

X_7 หมายถึง จำนวนปีการเข้าเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.

X_8 หมายถึง จำนวนพื้นที่ถือครอง

X_9 หมายถึง การออม

X_{10} หมายถึง หนี้สิน

X_{11} หมายถึง การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร

X_{12} หมายถึง ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร

X_{13} หมายถึง ทัศนคติต่อพนักงาน

X_{14} หมายถึง ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้

X_{15} หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้

บทที่ 3
ระเบียบวิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ทำการสุ่มจากเกษตรกรลูกค้าของสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลาจำนวน 357 ราย เก็บข้อมูลช่วงเดือนกรกฎาคม 2558 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลา ที่ยังคงได้รับการพักชำระหนี้ในโครงการพักชำระหนี้ ในปีบัญชี 2556 จำนวนทั้งหมด 4,846 ราย จาก ธ.ก.ส.สาขา 22 สาขา (ข้อมูล ณ 3 กรกฎาคม 2558) ทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (วราภรณ์ สุขสุชะโน, 2555) ได้จำนวนตัวอย่าง 357 ราย (ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05)

จากนั้นผู้วิจัยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม เพื่อคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากประชากรของ ธ.ก.ส.สาขา โดยใช้การเลือกตามโควต้า (Quota Sampling) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) แต่ละสาขาโดยมีสูตรคิดคำนวณ ดังนี้

$$ni = \frac{Ni \times n}{N}$$

โดย
- ni = ขนาดตัวอย่างกลุ่มที่ i
- n = ขนาดตัวอย่างทั้งหมด
- Ni = จำนวนประชากรกลุ่มที่ i
- N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ผลจาการคิดคำนวณหากลุ่มตัวอย่างในแต่ละสาขาได้ผลปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงพื้นที่ทำการวิจัย จำนวนประชากร และจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ธ.ก.ส.สาขา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	สาขาหาดใหญ่	233	17
2	สาขาหาดใหญ่ใน	116	9
3	สาขาคูหา	269	20
4	สาขารัตภูมิ	433	32
5	สาขาควนเนียง	243	18
6	สาขาสงขลา	94	7
7	สาขาสิงหนคร	287	21
8	สาขากระแสสินธุ์	93	7
9	สาขาสทิงพระ	650	48
10	สาขาระโนด	266	20
11	สาขาคลองหอยโข่ง	126	9
12	สาขาบ้านพรุ	195	14
13	สาขาตะเครียะ	181	13
14	สาขานาทวี	187	14
15	สาขาสะเดา	283	21
16	สาขาเทพา	218	16
17	สาขาสะบ้าย้อย	215	16
18	สาขาสะท้อน	276	20
19	สาขาคลองแงะ	101	7
20	สาขาจะนะ	107	8
21	สาขาบางกล่ำ	100	7
22	สาขาลำไพล	173	13
รวม		**4,846**	**357**

ที่มา : ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2558 ก

3.2 พื้นที่ทำการศึกษา

ทำการวิจัยในพื้นที่ดำเนินงานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สังกัดสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลาทั้งสิ้นจำนวน 22 สาขา ได้แก่ สาขาหาดใหญ่ สาขาหาดใหญ่ใน สาขาคูหา สาขารัตภูมิ สาขาควนเนียง สาขาสงขลา สาขาสิงหนคร สาขากระแสสินธุ์ สาขาสทิงพระ สาขาระโนด สาขาคลองหอยโข่ง สาขาบ้านพรุ สาขาตะเครียะ สาขานาทวี สาขาสะเดา สาขาเทพา สาขาสะบ้าย้อย สาขาสะท้อน สาขาคลองแงะ สาขาจะนะ สาขาบางกล่ำ และสาขาลำไพล

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ประเภทเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ เนื่องจากต้องมีการสัมภาษณ์ข้อมูลที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก ในการสร้างเครื่องมือวิจัยนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์โดยจะแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 ทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

ส่วนที่ 5 การชำระหนี้ของเกษตรกร

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

2) การตรวจสอบเครื่องมือ

เพื่อให้เครื่องมือที่นำไปใช้เก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือที่สุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

(1) การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

(2) การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบ (Pre-test) กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ชุด เพื่อตรวจสอบว่า คำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสมหรือไม่

(3) นำแบบสัมภาษณ์ มาทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของ Cronbach (Coefficent of Cronbach’s Alpha) เท่ากับ 0.924

3.4 การรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2 โดยการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้ผ่านการทดสอบคุณภาพ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และด้านความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วหลังจากนั้นนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สถานการณ์รายได้ รายจ่าย หนี้สินของประชากรในประเทศ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ธ.ก.ส. และโครงการพักชำระหนี้ รวมถึงผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของ ธ.ก.ส. ตามนโยบายพักชำระหนี้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินเชื่อ แนวคิดที่เกี่ยวกับทัศนคติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ วารสาร บทความ ผลการดำเนินงาน รวมไปถึงเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากฐานข้อมูลระบบอินทราเนต (Intranet) ของ ธ.ก.ส.และ ข้อมูลจากระบบอินเทอเนต (Internet)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ตรวจสอบข้อมูลที่สัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างให้ครบถ้วนเรียบร้อยทุกแผ่น ทุกชุด

2) จัดทำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้วให้เป็นหมวดหมู่เป็นระบบ ตามสมมติฐานการวิจัย เพื่อเตรียมป้อนข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อสรุปลักษณะที่สำคัญของข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum)

2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson‘s Correlation Coefficient) และใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

3.7 เกณฑ์การให้คะแนน

ในส่วนของคำถามความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกรมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด หรือไม่ทราบ ให้ 0 คะแนน

วิธีการแปลผลส่วนนี้ใช้คะแนนในแต่ละระดับชั้นโดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือการหาค่าพิสัย (ค่ามากสุด – ค่าน้อยสุด) และการใช้สูตรการคำนวณหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ได้ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

เมื่อแทนค่าแล้ว จะได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$\frac{20 - 0}{3}$$

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = = 7$$

ดังนั้นเกณฑ์ในการแปลผลระดับความรู้แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน	0 – 6	หมายถึง	มีความรู้ระดับน้อย
คะแนน	7 – 13	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
คะแนน	14 – 20	หมายถึง	มีความรู้ระดับมาก

ในส่วนของคำถามทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน โครงการพักชำระหนี้ และระดับการชำระหนี้ ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามมาตราวัดของ Likert โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น / ระดับการชำระหนี้	**คะแนน**
เห็นด้วยอย่างยิ่ง / มากที่สุด	5
เห็นด้วย / มาก	4
ไม่แน่ใจ / ปานกลาง	3
ไม่เห็นด้วย / น้อย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / น้อยที่สุด	1

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ใช้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้นโดยการใช้สถิติพื้นฐาน คือการหาค่าพิสัย (ค่ามากสุด – ค่าน้อยสุด) และการใช้สูตรการคำนวณหาความกว้าง ของอันตรภาคชั้น ได้ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

เมื่อแทนค่าแล้ว จะได้ผลลัพธ์ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ดังนั้นสามารถแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้

คะแนน		**ระดับความคิดเห็น / ระดับการชำระหนี้**
1.00 – 1.80	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง / น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย / น้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	ไม่แน่ใจ / ปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	เห็นด้วย / มาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง / มากที่สุด

3.8 ระยะเวลาการทำวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เริ่มทำการวิจัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559

3.9 สถานที่ทำการวิจัย หรือเก็บข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้จะเก็บตัวอย่างและทำการวิจัยโดยใช้พื้นที่ดำเนินงานซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สังกัดสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดสงขลาทั้งสิ้น จำนวน 22 สาขา ได้แก่ สาขาหาดใหญ่ สาขาหาดใหญ่ใน สาขาคูหา สาขารัตภูมิ สาขาควนเนียง สาขาสงขลา สาขาสิงหนคร สาขากระแสสินธุ์ สาขาสทิงพระ สาขาระโนด สาขาคลองหอยโข่ง สาขาบ้านพรุ สาขาตะเครียะ สาขานาทวี สาขาสะเดา สาขาเทพา สาขาสะบ้าย้อย สาขาสะท้อน สาขาคลองแงะ สาขาจะนะ สาขาบางกล่ำ และสาขาลำไพล โดยนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสัมภาษณ์ตามสถานที่สำคัญ เช่น ที่ตั้งสำนักงานของ ธ.ก.ส. แต่ละสาขา วัด โรงเรียน อาคารเอนกประสงค์ หรืออาจเป็นสถานที่อื่นตามความเหมาะสม โดยจะขอความอนุเคราะห์จาก ธ.ก.ส. สาขาที่มีกลุ่มตัวอย่างอยู่เป็นผู้ประสานงานและนัดหมาย

บทที่ 4
ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การศึกษา “ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาและอภิปรายผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล

4.1.1 เพศ

การศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.50 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 48.50 ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนใกล้เคียงกัน (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	173	48.50
หญิง	184	51.50
รวม	**357**	**100.00**

4.1.2 อายุ

การศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นมีอายุ 51 – 60 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.60 รองลงมาคือ อายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.20 และอายุน้อยกว่า 40 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10.60 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 40 ปี	38	10.60
41 – 50 ปี	94	26.20
51 – 60 ปี	138	38.60
61 ปีขึ้นไป	87	24.20
รวม	**357**	**100.00**

4.1.3 ศาสนา

การศึกษาพบว่า เกษตรกรนับถือศาสนาพุทธ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.20 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 22.70 และศาสนาคริสต์ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.10 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามศาสนา

ศาสนา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พุทธ	272	76.20
คริสต์	4	1.10
อิสลาม	81	22.70
รวม	**357**	**100.00**

4.1.4 สถานภาพการสมรส

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีสถานภาพการสมรสแล้ว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.30 รองลงมาคือ หม้าย (คู่สมรสเสียชีวิต) คิดเป็นร้อยละ 9.80 และโสด น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.00 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	25	7.00
สมรส	283	79.30
หย่าร้าง	14	3.90
หม้าย (คู่สมรสเสียชีวิต)	35	9.80
รวม	**357**	**100.00**

4.1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3 - 4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.02 รองลงมาคือ จำนวน 5 - 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.73 และจำนวนมากกว่า 6 คนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.29 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวน 1 - 2 คน	57	15.97
จำนวน 3 - 4 คน	150	42.02
จำนวน 5 - 6 คน	99	27.73
จำนวนมากกว่า 6 คน	51	14.29
รวม	**357**	**100.00**

4.1.6 ระดับการศึกษาสูงสุด

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.38 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.คิดเป็นร้อยละ 12.32 และสูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.12 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	20	5.60
ประถมศึกษา	212	59.38
มัธยมศึกษาตอนต้น	43	12.04
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	44	12.32
ปวส.หรือ อนุปริญญา	17	4.76
ปริญญาตรี	17	4.76
สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.12
รวม	**357**	**100.00**

4.1.7 ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.

การศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.น้อยกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.80 รองลงมาคือ 10 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.40 และมากกว่า 30 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.80 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตาฒระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.

ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10 ปี	167	46.80
10 – 20 ปี	105	29.40
21 – 30 ปี	68	19.10
มากกว่า 30 ปี	17	4.80
รวม	**357**	**100.00**

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกร

4.2 แสดงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

4.2.1 จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด 1 – 10 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.40 รองลงมาคือ 11 – 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.60 และมากกว่า 30 ไร่ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.20 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด

จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 10 ไร่	198	55.40
11 – 20 ไร่	88	24.60
21 – 30 ไร่	49	13.70
มากกว่า 30 ไร่	22	6.20
รวม	**357**	**100.00**

4.2.2 กรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.92 รองลงมาคือ เป็นของตนเองแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 24.09 และอื่น ๆ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.12 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง

กรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์	321	89.92
เป็นของตนเองแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์	86	24.09
เช่าจากบุคคลอื่น	27	7.56
อื่น ๆ	4	1.12

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.3 จำนวนพื้นที่ถือครองในแต่ละกรรมสิทธิ์

การศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์ มีจำนวนพื้นที่ถือครองจำนวน 1 – 10 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.30 รองลงมาคือ 11 – 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.93 และมากกว่า 30 ไร่ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.08 (ตารางที่ 12)

เกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์มีจำนวนพื้นที่ถือครองจำนวน 1 – 10 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.80 รองลงมาคือ 11 – 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.40 และ21 – 30 ไร่ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.80 (ตารางที่ 12)

เกษตรกรที่เช่าพื้นที่จากบุคคลอื่นมีจำนวนพื้นที่ถือครองจำนวน 1 – 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.60 และมากกว่า 11 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.20 (ตารางที่ 10) และมีเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครองแบบอื่นๆ อีกจำนวน 1 – 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.10 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนพื้นที่ถือครองในแต่ละกรรมสิทธิ์

จำนวนพื้นที่ถือครองในแต่ละกรรมสิทธิ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์		
1 – 10 ไร่	201	56.30
11 – 20 ไร่	89	24.93
21 – 30 ไร่	20	5.60
มากกว่า 30 ไร่	11	3.08
เป็นของตนเองแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์		
1 – 10 ไร่	53	14.80
11 – 20 ไร่	23	6.40
21 – 30 ไร่	10	2.80
เช่าจากบุคคลอื่น		
1 – 10 ไร่	16	4.60
มากกว่า 11 ไร่	11	3.20
อื่น ๆ		
1 – 10 ไร่	4	1.10

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.4 จำนวนแรงงานในครัวเรือนทั้งหมด

4.2.4.1 จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรจำนวน 1 คน มากที่สุด โดยแบ่งเป็นแรงงานเพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20.13 และ3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.47 และแบ่งเป็นแรงงานเพศหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 82.89 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.18 และ3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.92 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานในภาคการเกษตร

จำนวนแรงงานในภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย (คน)		
1 คน	223	72.40
2 คน	62	20.13
3 คนขึ้นไป	23	7.47
หญิง (คน)		
1 คน	252	82.89
2 คน	34	11.18
3 คนขึ้นไป	18	5.92

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.4.2 จำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตร

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีจำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตรจำนวน 1 คน มากที่สุด โดยแบ่งเป็นแรงงานเพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 77.16 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.35 และ3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.49 และแบ่งเป็นแรงงานเพศหญิง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 81.40 รองลงมาคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28 และ3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.33 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามจำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตร

จำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย (คน)		
1 คน	125	77.16
2 คน	20	12.35
3 คนขึ้นไป	17	10.49
หญิง (คน)		
1 คน	105	81.40
2 คน	21	16.28
3 คนขึ้นไป	3	2.33

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5 กิจกรรมในภาคการเกษตรของครัวเรือน

4.2.5.1 ยางพารา

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากยางพารา จำนวน 50,000 – 100,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.42 รองลงมาคือ มากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.05 และน้อยกว่า 50,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.53 โดยมีรายจ่ายต่อปี 5,000 – 10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.50 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามยางพารา

ยางพารา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 50,000 บาท	59	16.53
50,000 – 100,000 บาท	155	43.42
มากกว่า 100,000 บาท	68	19.05
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 5,000 บาท	26	9.29
5,000 – 10,000 บาท	147	52.50
มากกว่า 100,000 บาท	107	38.21

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5.2 ปาล์มน้ำมัน

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากปาล์มน้ำมัน จำนวน 30,000 – 100,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ น้อยกว่า 30,000 บาท และมากกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.43 เท่ากัน โดยมีรายจ่ายต่อปีน้อยกว่า 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.29 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามปาล์มน้ำมัน

ปาล์มน้ำมัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 30,000 บาท	3	21.43
30,000 – 100,000 บาท	8	57.14
มากกว่า 100,000 บาท	3	21.43
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 5,000 บาท	9	64.29
มากกว่า 5,000 บาท	5	35.71

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5.3 นาข้าว

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากนาข้าว จำนวน 10,000 – 50,000 บาทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาคือ น้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.00 และมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.00 โดยมีรายจ่ายต่อปีน้อยกว่า 5,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.78 (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามนาข้าว

นาข้าว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 10,000 บาท	24	32.00
10,000 – 50,000 บาท	42	56.00
มากกว่า 50,000 บาท	9	12.00
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 5,000 บาท	62	83.78
มากกว่า 5,000 บาท	12	16.22

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5.4 พืชผัก

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากพืชผัก จำนวนน้อยกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.85 และ100,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.15 โดยมีรายจ่ายต่อปีมากกว่า10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.37 (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามพืชผัก

พืชผัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 100,000 บาท	14	51.85
100,000 บาทขึ้นไป	13	48.15
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 10,000 บาท	8	29.63
มากกว่า10,00 บาท	19	70.37

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5.5 ไม้ผล

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากไม้ผล จำนวนน้อยกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.73 และ 30,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.27 โดยมีรายจ่ายต่อปีน้อยกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามไม้ผล

ไม้ผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 30,000 บาท	8	72.73
30,000 บาทขึ้นไป	3	27.27
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 30,000 บาท	11	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5.6 ประมง

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากประมง จำนวนมากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.00 และ น้อยกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยมีรายจ่ายต่อปีน้อยกว่า 5,000 บาท และมากกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามประมง

ประมง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 30,000 บาท	3	25.00
มากกว่า 30,000 บาท	9	75.00
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 5,000 บาท	6	50.00
มากกว่า5,000 บาท	6	50.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.5.7 เลี้ยงสัตว์

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากการเลี้ยงสุกร 10,000 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือ มากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.00 และน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.14 โดยมีรายจ่ายต่อปีมากกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.00 (ตารางที่ 21)

เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากการเลี้ยงสัตว์ปีกมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.29 และ 10,000 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.71 โดยมีรายจ่ายต่อปีมากกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ตารางที่ 21)

เกษตรกรมีรายได้ต่อปีจากการเลี้ยงโค 8,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 และมีรายจ่ายต่อปี 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเลี้ยงสัตว์

เลี้ยงสัตว์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สุกร		
รายได้ต่อปี		
น้อยกว่า 10,000 บาท	6	17.14
10,000 – 50,000 บาท	15	42.86
มากกว่า 50,000 บาท	14	40.00
รายจ่ายต่อปี		
น้อยกว่า 5,000 บาท	14	40.00
มากกว่า 5,000 บาท	21	60.00
สัตว์ปีก		
รายได้ต่อปี		
10,000 – 50,000 บาท	10	35.71
มากกว่า50,000 บาท	18	64.29
รายจ่ายต่อปี		
มากกว่า 20,000 บาท	28	100.00
โค		
รายได้ต่อปี 8,000 บาท	1	100.00
รายจ่ายต่อปี 1,000 บาท	1	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

4.2.6 การมีเงินออม

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการเงินออม คิดเป็นร้อยละ 67.51 และ ไม่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 32.49 (ตารางที่ 22) โดยมีเงินฝากกับ ธ.ก.ส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.99 รองลงมาคือ เงินฝากธนาคารอื่นและออมเป็นเงินสด คิดเป็นร้อยละ 22.86 เท่ากัน และมีเงินฝากสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.29 (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีเงินออม

การมีเงินออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีเงินออม	116	32.49
มีเงินออม	241	67.51
รวม	**357**	**100.00**

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามลักษณะการออม

ลักษณะการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เงินฝาก ธ.ก.ส.	87	35.99
เงินฝากธนาคารอื่น	55	22.86
เงินฝากสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร	44	18.29
เงินสด	55	22.86

หมายเหตุ จากผู้ตอบว่ามีเงินออมจำนวน 241 ราย

4.2.7 การมีหนี้สิน

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 96.90 และ ไม่มีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 3.10 (ตารางที่ 24) โดยมีหนี้สินกับ ธ.ก.ส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.83 รองลงมาคือ กองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 10.94 และสถานธนานุบาล (โรงจำนำ) น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.19 (ตารางที่ 25) ซึ่งพบว่า เกษตรมีหนี้สินนอกเหนือจาก ธ.ก.ส. ถึงร้อยละ 34.17

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีหนี้สิน

การมีหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีหนี้สิน	11	3.10
มีหนี้สิน	346	96.90
รวม	**357**	**100.00**

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแหล่งหนี้สิน

แหล่งหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ธ.ก.ส.	343	65.83
ธนาคารออมสิน	48	9.21
สหกรณ์การเกษตร	51	9.79
กองทุนหมู่บ้าน	57	10.94
สถาบันการเงินอื่นไม่ใช่ธนาคาร	4	0.77
บัตรเครดิตหรือบัตรกดเงินสด	3	0.58
สถานธนานุบาล (โรงจำนำ)	1	0.19
นายทุน	7	1.34
ญาติ	4	0.77
เพื่อน	3	0.58

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบว่ามีหนี้สิน 345 ราย

4.2.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร

การศึกษาพบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร คิดเป็นร้อยละ 71.10 และ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใด คิดเป็นร้อยละ 28.90 (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร

การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใด	103	28.90
เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร	254	71.10
รวม	**357**	**100.00**

4.2.9 สื่อการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ

การศึกษาพบว่า เกษตรกรรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ จากพนักงาน ธ.ก.ส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.60 รองลงมาคือ ลูกค้า ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 61.30 และ นิทรรศการต่าง ๆ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.40 (ตารางที่ 27) ซึ่งสอดคล้องกับที่รัศมี สว่างผล (2545) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า การติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับข่าวสารจากบุคคลซึ่งได้แก่ หัวหน้ากลุ่มลูกค้า เพื่อนสมาชิก ธ.ก.ส. พนักงาน ธ.ก.ส. ส่วนการได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และหอกระจายข่าวนั้นมีเพียงส่วนน้อย เช่นกัน

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร

สื่อการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พนักงาน ธ.ก.ส.	277	77.60
ลูกค้า ธ.ก.ส.	219	61.30
หัวหน้ากลุ่มลูกค้า	203	56.90
โทรทัศน์	117	32.80

ตารางที่ 27 (ต่อ)

สื่อการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แผ่นพับ	78	21.80
ผู้นำชุมชน	38	10.60
วิทยุ	30	8.40
วารสาร	21	5.90
หนังสือพิมพ์	21	5.90
หอกระจายข่าว	12	3.40
โปสเตอร์	6	1.70
นิทรรศการต่าง ๆ	5	1.40
อื่น ๆ	9	2.50

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จากผู้ตอบ 357 ราย

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้

4.3.1 ทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.67) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในทุกข้อ เช่นกัน โดยสามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ (1) ธ.ก.ส. เป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างแพร่หลาย (ค่าเฉลี่ย 4.82) (2)ธ.ก.ส.เป็นที่พึ่งพาของเกษตรกรได้ (ค่าเฉลี่ย 4.75) (3) ธ.ก.ส.ให้ความสำคัญและดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 4.73) (4) ธ.ก.ส.มีการปรับตัวให้ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา (ค่าเฉลี่ย 4.71) (5) เมื่อต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตท่านจะนึกถึง ธ.ก.ส.เป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 4.69) (6) ธ.ก.ส.มีความมั่นคง น่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.69) (7) ธ.ก.ส.มีการบริหารงานจัดการที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.67) (8) การเดินทางติดต่อกับธ.ก.ส.สาขาต่างๆมีระยะทางที่ไม่ไกลมากนัก (ค่าเฉลี่ย 4.55) (9) อาคารสถานที่ของธ.ก.ส.เหมาะสมในการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 4.54) และ(10) ธ.ก.ส.มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมทุกบริการ (ค่าเฉลี่ย 4.51) (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร

ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย แปลผล
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1) การเดินทางติดต่อกับ ธ.ก.ส. สาขาต่างๆมีระยะทางที่ไม่ไกลมากนัก	4 (1.12	0 (0.00)	17 (4.76)	109 (30.53)	227 (63.59)	4.55 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2) ธ.ก.ส. มีการปรับตัวให้ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (1.40)	94 (26.33)	258 (72.27)	4.71 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3) อาคารสถานที่ของ ธ.ก.ส. เหมาะสมในการให้บริการ	6 (1.68	4 (1.12)	8 (2.24)	113 (31.65)	226 (63.31)	4.54 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4) เมื่อต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตจะนึกถึง ธ.ก.ส. เป็นลำดับแรก	0 (0.00)	3 (0.84)	14 (3.92)	73 (20.45)	267 (74.79)	4.69 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5) ธ.ก.ส. มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมทุกบริการ	0 (0.00)	0 (0.00)	22 (6.16)	131 (36.69)	204 (57.14)	4.51 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6) ธ.ก.ส. ให้ความสำคัญและดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.56)	92 (25.77)	263 (73.67)	4.73 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
7) อาคารสถานที่ของ ธ.ก.ส. เหมาะสมในการให้บริการ	6 (1.68	4 (1.12)	8 (2.24)	113 (31.65)	226 (63.31)	4.54 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8) เมื่อต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตจะนึกถึง ธ.ก.ส. เป็นลำดับแรก	0 (0.00)	3 (0.84)	14 (3.92)	73 (20.45)	267 (74.79)	4.69 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9) ธ.ก.ส. มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมทุกบริการ	0 (0.00)	0 (0.00)	22 (6.16)	131 (36.69)	204 (57.14)	4.51 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10) ธ.ก.ส. ให้ความสำคัญและดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.56)	92 (25.77)	263 (73.67)	4.73 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
	ค่าเฉลี่ยรวมแปลผล					**4.67 เห็นด้วยอย่างยิ่ง**

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1.81 – 2.61 = ไม่เห็นด้วย 2.62 – 3.42 = ไม่แน่ใจ 3.43 – 4.23 = เห็นด้วย 4.24 – 5.00 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3.2 ทัศนคติของเกษตรกรต่อพนักงาน

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติต่อพนักงานภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.60) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในทุกข้อ เช่นกัน โดยสามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ (1) พนักงานปฏิบัติตนเป็นกันเอง (ค่าเฉลี่ย 4.70) (2) พนักงานมีความรู้และมีความสามารถเพียงพอในการให้บริการแก่ลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 4.68) (3) พนักงานไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากระเบียบธนาคาร(ค่าเฉลี่ย 4.67) (4) พนักงานสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและ เข้าใจง่าย (ค่าเฉลี่ย 4.62) (5) พนักงานให้การบริการที่ดี สุภาพ อ่อนโยน(ค่าเฉลี่ย 4.61) (6)พนักงานสามารถแก้ปัญหาให้ลูกค้าได้ดี (ค่าเฉลี่ย 4.60) (7) พนักงานมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองเป็นอย่างดี (ค่าเฉลี่ย 4.60) (8) พนักงานไม่มีความเต็มใจในการให้บริการ(ค่าเฉลี่ย 4.59) (9) พนักงานเอาใจใส่เกษตรกรทุกรายเท่าเทียมกัน(ค่าเฉลี่ย 4.53) และ(10) พนักงานมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกงในการทำงาน(ค่าเฉลี่ย 4.43) (ตารางที่ 29) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทวิชาติ จุลละพราหมณ์ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าพักชำระหนี้ต่อโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา พบว่า ทัศนคติของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้มีทัศนคติเกี่ยวกับประเด็นพนักงาน อยู่ในระดับที่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เช่นกัน

ตารางที่ 29 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อพนักงาน

(n=357)

ทัศนคติต่อพนักงาน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1) พนักงานมีการบริการที่ดี สุภาพ อ่อนโยน	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (1.96)	125 (35.01)	225 (63.03)	4.61 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2) พนักงานมีความรู้และมีความสามารถเพียงพอในการให้บริการแก่ลูกค้า	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (0.84)	107 (29.97)	247 (69.19)	4.68 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
พนักงานปฏิบัติตนเป็นกันเอง	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (1.12)	100 (28.01)	253 (70.87)	4.70 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3) พนักงานปฏิบัติตนเป็นกันเอง	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (1.12)	100 (28.01)	253 (70.87)	4.70 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4) พนักงานสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและ เข้าใจง่าย	3 (0.84	0 (0.00)	6 (1.68)	110 (30.81)	238 (66.67)	4.62 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5) พนักงานสามารถแก้ปัญหาให้ลูกค้าได้ดี	0 (0.00)	0 (0.00)	18 (5.04)	107 (29.97)	232 (64.99)	4.60 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 29 (ต่อ)

(n=357)

ทัศนคติต่อพนักงาน	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
6) พนักงานมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกงในการทำงาน	0 (0.00)	0 (0.00)	62 (17.37)	80 (22.41)	215 (60.22)	4.43 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7) พนักงานไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากระเบียบธนาคาร	6 (1.68)	0 (0.00)	12 (3.36)	71 (19.89)	268 (75.07)	4.67 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8) พนักงานเอาใจใส่เกษตรกรทุกรายเท่าเทียมกัน	0 (0.00)	3 (0.84)	26 (7.28)	106 (29.69)	222 (62.18)	4.53 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9) พนักงานมีความเต็มใจในการให้บริการ	0 (0.00)	0 (0.00)	19 (5.32)	107 (29.97)	231 (64.71)	4.59 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10) พนักงานมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองเป็นอย่างดี	0 (0.00)	0 (0.00)	14 (3.92)	115 (32.21)	228 (63.87)	4.60 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยรวมแปลผล						**4.60 เห็นด้วยอย่างยิ่ง**

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1.81 – 2.61 = ไม่เห็นด้วย 2.62 – 3.42 = ไม่แน่ใจ 3.43 – 4.23 = เห็นด้วย 4.24 – 5.00 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3.3 ทัศนคติของเกษตรกรต่อโครงการพักชำระหนี้

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.49) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในทุกข้อ เช่นกัน โดยสามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ (1) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ดีสุจริตและซื่อตรง (ค่าเฉลี่ย 4.70) (2) โครงการพักชำระหนี้สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้ดี (ค่าเฉลี่ย 4.66) (3) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ควรมีต่อไป (ค่าเฉลี่ย 4.62) (4) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน (ค่าเฉลี่ย 4.56) (5) โครงการพักชำระหนี้ปัจจุบันประสบความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 4.50) (6) โครงการพักชำระหนี้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 4.47) (7)โครงการพักชำระหนี้ทำให้ลูกค้ามีวินัยทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย 4.42) (8) โครงการพักชำระหนี้ทำให้เกษตรกรมีฐานะทางการเงินดีขึ้นกว่าเดิม (ค่าเฉลี่ย 4.42) (9) ระยะเวลาโครงการพักชำระหนี้มีระยะเวลาเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.32) และ(10) โครงการพักชำระหนี้มีรายละเอียดที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน (ค่าเฉลี่ย 4.25) (ตารางที่ 30) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัศมี สว่างผล (2545) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา พบว่า ทัศนคติของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องต่าง ๆ เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 30 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้

(n=357)

ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1) โครงการพักชำระหนี้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน	0 (0.00)	4 (1.12)	27 (7.56)	122 (34.17)	204 (57.14)	4.47 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2) โครงการพักชำระหนี้สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้ดี	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (1.96)	108 (30.25)	242 (67.79)	4.66 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ดีสุจริตและซื่อตรง	0 (0.00)	0 (0.00)	11 (3.08)	86 (24.09)	260 (72.83)	4.70 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4) ระยะเวลาโครงการพักชำระหนี้มีระยะเวลาเหมาะสม	0 (0.00)	5 (1.40)	35 (9.80)	159 (44.54)	158 (44.26)	4.32 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5) โครงการพักชำระหนี้ปัจจุบันประสบความสำเร็จ	0 (0.00)	0 (0.00)	13 (3.64)	153 (42.86)	191 (53.50)	4.50 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
6) โครงการพักชำระหนี้ปัจจุบันประสบความสำเร็จ	0 (0.00)	0 (0.00)	13 (3.64)	153 (42.86)	191 (53.50)	4.50 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 30 (ต่อ)

(n=357)

ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
7) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน	0 (0.00)	0 (0.00)	16 (4.48)	124 (34.73)	217 (60.78)	4.56 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
8) โครงการพักชำระหนี้ทำให้เกษตรกรมีฐานะทางการเงินดีขึ้นกว่าเดิม	0 (0.00)	0 (0.00)	64 (17.93)	80 (22.41)	213 (59.66)	4.42 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
9) โครงการพักชำระหนี้ทำให้ลูกค้ามีวินัยทางการเงิน	0 (0.00)	0 (0.00)	37 (10.36)	133 (37.25)	187 (52.38)	4.42 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
10) โครงการพักชำระหนี้มีรายละเอียดที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน	0 (0.00)	20 (5.60)	30 (8.40)	149 (41.74)	158 (44.26)	4.25 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
11) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ควรมีต่อไป	11 (3.08)	0 (0.00)	1 (0.28)	88 (24.65)	257 (71.99)	4.62 เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ยรวมแปลผล						**4.49 เห็นด้วยอย่างยิ่ง**

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1.81 – 2.61 = ไม่เห็นด้วย 2.62 – 3.42 = ไม่แน่ใจ 3.43 – 4.23 = เห็นด้วย 4.24 – 5.00 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวของโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

4.4 ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีภาพรวมความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.63 รองลงมาคือ มีภาพรวมความรู้ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.52 และมีความรู้ระดับมาก น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.84 (ตารางที่ 31)

โดยเกษตรมีความรู้ที่ถูกต้องสูงสุด 3 อันดับแรก คือ (1) เรื่องในระหว่างเข้าร่วมโครงการเมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ในแต่ละปี เกษตรกรลูกค้าต้องส่งชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากหนี้เงินกู้ทุกสัญญาที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการ มากที่สุด (ตอบถูกร้อยละ 85.99) (2) เรื่องชื่อเต็มของโครงการพักชำระหนี้ ปี 2555 คือ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555 (ตอบถูกร้อยละ 84.03) และ (3) แนวทางการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ แบ่งเป็น 2 แนวทาง (ตอบถูกร้อยละ 79.55) และเกษตรมีความรู้ที่ถูกต้องน้อยที่สุด คือ การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นและพักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งคำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นแต่ไม่พักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปีในส่วนของดอกเบี้ยเป็นการลดแต่ไม่พัก (ตอบถูกร้อยละ 17.93) (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 31 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมีเงินออม

ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรู้ระดับน้อย	34	9.52
ความรู้ระดับปานกลาง	295	82.63
ความรู้ระดับมาก	28	7.84
รวม	**357**	**100.00**

ตารางที่ 32 แสดงจำนวน ร้อยละของการตอบถูก ตอบผิดเรื่องความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

(n=357)

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชื่อเต็มของโครงการพักชำระหนี้ ปี 2555 คือ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555	300	84.03	57	15.97
2. โครงการพักชำระหนี้เกิดช่วงสมัย น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี	263	73.67	94	26.33
3. ระยะเวลาของโครงการพักชำระหนี้คือ วันที่ 1 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558	272	76.19	85	23.81
4. ผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 5 ต่อปี ของทุกสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิ ซึ่งคำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น ผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 3 ต่อปีไม่ใช่ร้อยละ 5 ของทุกสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิ	129	36.13	228	63.87
5. ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีประวัติชำระหนี้ดีเท่านั้น	292	81.79	65	18.21
6. แนวทางการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ แบ่งเป็น 2 แนวทาง	284	79.55	73	20.45
7. การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นและพักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งคำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นแต่ไม่พักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปีในส่วนของดอกเบี้ยเป็นการลดแต่ไม่พัก	64	17.93	293	82.07
8. การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 2 คือ ไม่พักชำระต้นแต่ลดดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี	252	70.59	105	29.41
9. เกษตรกรลูกค้ามีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 500,000 บาท สามารถเข้าร่วมโครงการนี้ได้	257	71.99	100	28.01

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(n=357)

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10. เกษตรกรลูกค้าสามารถเลือกการช่วยเหลือได้เพียงแนวทางเดียวเท่านั้น	227	63.59	130	36.41
11. ในระหว่างเข้าร่วมโครงการ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ในแต่ละปี เกษตรกรลูกค้าต้องส่งชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากหนี้เงินกู้ทุกสัญญาที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการ	307	85.99	50	14.01
12. เกษตรกรลูกค้ามีสิทธิกู้เงินตามข้อบังคับของธนาคารได้ตามศักยภาพ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยปกติตามประวัติการชำระหนี้	265	74.23	92	25.77
13. หากเกษตรกรลูกค้ามีความประสงค์จะกู้เงินในระหว่างร่วมโครงการจะต้องขอลาออกจากโครงการก่อน ซึ่งคำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น หากเกษตรกรลูกค้ามีความประสงค์จะกู้เงินในระหว่างร่วมโครงการไม่ต้องขอลาออกจากโครงการสามารถยื่นคำขอกู้ได้ตามปกติแต่ต้องรับภาระดอกเบี้ยเกณฑ์ปกติตามชั้นลูกค้า	209	58.54	148	41.46
14. เมื่อเกษตรกรลูกค้าค้างชำระสัญญาใด ๆ สัญญาหนึ่ง จะถูกให้ออกจากโครงการ	137	38.38	220	61.62
15. เกษตรกรลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรจะต้องผ่านการฝึกอบรมอาชีพทุกคนซึ่งคำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้นโครงการนี้ไม่ต้องจัดอบรมเพราะเกษตรกรในโครงการนี้เป็นลูกค้าชั้นดี มีการประกอบอาชีพและกิจการที่มีระบบมีระเบียบเป็นส่วนใหญ่ดีอยู่แล้ว	162	45.38	195	54.62

ตารางที่ 32 (ต่อ)

(n=357)

คำถาม	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
16. ในระหว่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ เมื่อมีการจัดชั้นประวัติการชำระหากเกษตรกรลูกค้ายังมีหนี้ค้างชำระอยู่จะถูกปรับลดชั้นไปชั้นที่ต่ำสุด	187	52.38	170	47.62
17. หากเกษตรกรลูกค้าถูกให้ออกจากโครงการพักชำระหนี้แล้วจะไม่สามารถกลับเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ได้อีก	162	45.38	195	54.62
18. เกษตรกรลูกค้าต้องชำระหนี้ทั้งหมดทุกสัญญาทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยก่อนสิ้นสุดโครงการพักชำระหนี้ คำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น ธนาคารจะเรียกเก็บส่วนของดอกเบี้ยและต้นเงินที่พักมา 3 ปีเท่านั้น เงินลงทุนที่มีการชำระระยะยาวส่วนที่ยังไม่ถึงกำหนดธนาคารยังคงไม่เรียกเก็บจากลูกค้า	150	42.02	207	57.98
19. ก่อนสิ้นสุดโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรลูกค้าจะได้รับเงินช่วยเหลือจากโครงการพักชำระหนี้ครัวเรือนละ 1,000 บาท คำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น ไม่มีการช่วยเหลือเรื่องเงินใดๆในโครงการนี้	244	68.35	113	31.65
20. เมื่อสิ้นสุดโครงการธนาคารจะเลื่อนเวลาพักชำระหนี้ไปอีก 3 ปี คำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น ไม่มีในวิธีปฏิบัติให้เลื่อนชำระหนี้ไปอีก 3 ปี	146	40.90	211	59.10

หมายเหตุ ตอบถูก หมายถึง เกษตรกรมีความรู้ถูกต้องในข้อคำถามข้อนั้น
ตอบผิด หมายถึง เกษตรกรมีความรู้ผิดในข้อคำถามข้อนั้น

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร

5.1 ระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับการชำระหนี้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า เกษตรกรมีการชำระหนี้อยู่ในระดับมากที่สุด คือ เกษตรกรสามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ตรงตามกำหนดทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.25) (ตารางที่ 33)

เกษตรกรมีการชำระหนี้อยู่ในระดับมาก คือ (1) เมื่อมีรายได้เพียงพอ เกษตรกรจะชำระหนี้ ธ.ก.ส.เป็นลำดับแรก (ค่าเฉลี่ย 4.19) (2) เกษตรกรสามารถชำระหนี้ธ.ก.ส.ด้วยรายได้ของท่านเอง (ค่าเฉลี่ย 4.04) (3) เกษตรกรมักจะนำเงินจากการออมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส. (ค่าเฉลี่ย 3.92) (4) เกษตรกรสามารถชำระหนี้ได้ตามจำนวนหรือเท่ากับจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.83) (5) เกษตรกรสามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ได้ก่อนได้รับใบแจ้งหนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.70) (6) การชำระหนี้แต่ละครั้งเกิดจากการรวบรวมเงินจากสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.60) (7) เกษตรกรสามารถชำระหนี้แบบปิดบัญชี ก่อนครบกำหนดสัญญาเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.54) และ(8) เกษตรกรสามารถชำระหนี้ได้มากกว่าจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.48) (ตารางที่ 33)

เกษตรกรมีการชำระหนี้อยู่ในระดับปานกลาง คือ (1) การเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. แต่ละครั้งเกษตรกรจะมีหนี้มากกว่า 1 สัญญา (ค่าเฉลี่ย 3.37)(2) เกษตรกรจะชำระหนี้ ธ.ก.ส. เมื่อมีหนังสือแจ้งหนี้มาถึงท่านเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 2.90) (3) เมื่อเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส. ได้ตามกำหนด เกษตรกรจะติดต่อกับพนักงานเพื่อขอเลื่อนชำระเสมอ (ค่าเฉลี่ย 2.87) และ(4) เกษตรกรสามารถชำระหนี้ได้น้อยกว่าจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้ (ค่าเฉลี่ย 2.73) (ตารางที่ 33)

เกษตรกรมีการชำระหนี้อยู่ในระดับน้อย คือ เกษตรกรต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบการเงิน เช่น ธนาคาร สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.(ค่าเฉลี่ย 2.25) และเกษตรกรต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบเพื่อมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.(ค่าเฉลี่ย 1.86) (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร

(n=357)

การชำระหนี้ของเกษตรกร	ระดับการชำระหนี้					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
1) เมื่อมีรายได้เพียงพอ เกษตรกรจะชำระหนี้ ธ.ก.ส. เป็นลำดับแรก	10 (2.80)	8 (2.24)	53 (14.85)	119 (33.33)	167 (46.78)	4.19 มาก
2) สามารถชำระหนี้ได้มากกว่าจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้	11 (3.08)	66 (18.49)	109 (30.53)	84 (23.53)	87 (24.37)	3.48 มาก
3) สามารถชำระหนี้ได้ตามจำนวนหรือเท่ากับจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้	4 (1.12)	23 (6.44)	91 (25.49)	152 (42.58)	87 (24.37)	3.83 มาก
4) สามารถชำระหนี้ได้น้อยกว่าจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้	91 (25.49)	54 (15.13)	115 (32.21)	55 (15.41)	42 (11.76)	2.73 ปานกลาง
5) สามารถชำระหนี้ ธ.ก.ส. ด้วยรายได้ของท่านเอง	46 (12.89)	0 (0.00)	24 (6.72)	109 (30.53)	178 (49.86)	4.04 มาก
6) ต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบการเงิน เช่น ธนาคาร สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.	188 (55.66)	41 (11.48)	33 (9.24)	41 (11.48)	54 (15.13)	2.25 น้อย

ตารางที่ 33 (ต่อ)

(n=357)

การชำระหนี้ของเกษตรกร	ระดับการชำระหนี้					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
7) มักจะนำเงินจากการออมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.	19 (5.32)	21 (5.88)	52 (14.57)	144 (40.34)	121 (33.89)	3.92 มาก
8) สามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ได้ก่อนได้รับใบแจ้งหนี้	10 (2.80)	40 (11.20)	104 (29.13)	95 (26.61)	108 (30.25)	3.70 มาก
8) จะชำระหนี้ ธ.ก.ส. เมื่อมีหนังสือแจ้งหนี้มาถึงท่านเท่านั้น	80 (22.41)	59 (16.53)	70 (19.61)	111 (31.09)	37 (10.36)	2.90 ปานกลาง
9) ต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบเพื่อมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.	225 (63.03)	40 (11.20)	37 (10.36)	26 (7.28)	29 (8.12)	1.86 น้อย
10) สามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ตรงตามกำหนดทุกครั้ง	13 (3.64)	51 (14.29)	114 (31.93)	179 (50.14)	13 (3.64)	4.25 มากที่สุด
11) สามารถชำระหนี้แบบปิดบัญชี ก่อนครบกำหนดสัญญาเสมอ	7 (1.96)	65 (18.21)	86 (24.09)	126 (35.29)	73 (20.45)	3.54 มาก

ตารางที่ 33 (ต่อ)

(n=357)

การชำระหนี้ของเกษตรกร	ระดับการชำระหนี้					ค่าเฉลี่ยแปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
13) เมื่อไม่สามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส. ได้ตามกำหนด ท่านจะติดต่อกับพนักงานเพื่อขอเลื่อนชำระเสมอ	67 (18.77)	74 (20.73)	101 (28.29)	69 (19.33)	46 (12.89)	2.87 ปานกลาง
14) การชำระหนี้แต่ละครั้งเกิดจากการรวบรวมเงินจากสมาชิกในครอบครัวของเกษตรกร	32 (8.96)	51 (14.29)	54 (15.13)	111 (31.09)	109 (30.53)	3.60 มาก
15) การเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. แต่ละครั้งจะมีหนี้มากกว่า 1 สัญญา	56 (15.69)	33 (9.24)	67 (18.77)	124 (34.73)	77 (21.57)	3.37 ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมแปลผล						**3.37 ปานกลาง**

หมายเหตุ แปลผลค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = น้อยที่สุด 1.81 – 2.61 = น้อย 2.62 – 3.42 = ปานกลาง 3.43 – 4.23 = มาก 4.24 – 5.00 = มากที่สุด

ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา

6.1 วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา โดยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) พบว่า มีตัวแปร 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ คือ จำนวนปีการเข้าเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. (X_7), ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร (X_{12}), ทัศนคติต่อพนักงาน (X_{13}) ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้ (X_{14}) และระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ (X_{15})

โดยพบว่า มีตัวแปร 4 ตัวที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการชำระหนี้ หมายความว่า เมื่อตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มหรือลดลงอีกตัวแปรหนึ่งก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงไปด้วย ซึ่งได้แก่

(1) ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (ตารางที่ 34)

(2) ทัศนคติต่อพนักงานมีความสัมพันธ์ระดับน้อยกับการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (ตารางที่ 31)

(3) ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้มีความสัมพันธ์ระดับน้อยกับการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (ตารางที่ 34)

(4) ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ มีความสัมพันธ์ระดับน้อยกับการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (ตารางที่ 34)

และมีตัวแปร 1 ตัวที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการชำระหนี้ หมายความว่า เมื่อตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอีกตัวหนึ่งจะมีค่าเพิ่มหรือลดลงในทางตรงข้ามเสมอ ได้แก่ จำนวนปีการเข้าเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.มีความสัมพันธ์ระดับน้อยมากกับการชำระหนี้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 การทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ใช้ทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา (Y)

	Y	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}	X_{13}	X_{14}	X_{15}
Y	1															
X_1	.070	1														
X_2	-.071	-.026	1													
X_3	.033	-.104*	-.011	1												
X_4	-.014	.192**	.226**	.060	1											
X_5	.011	-.082	-.049	.147**	-.183**	1										
X_6	.026	-.068	-.411**	-.159**	-.124*	-.087	1									
X_7	-.175**	-.069	.691**	-.104	.071	-.016	-.221**	1								
X_8	-.019	-.097	.094	-.034	.090	.019	.050	.025	1							
X_9	-.013	.021	.111*	.093	.062	-.093	.111*	.093	.020	1						
X_{10}	.100	-.108*	.156**	-.133*	-.044	.083	-.139**	.109*	-.122*	.017	1					
X_{11}	-.031	.026	.072	-.215**	-.144**	.129*	.136*	.108*	-.026	.108*	.173**	1				
X_{12}	.396**	.089	-.135*	.097	-.052	.098	.102	-.210**	.019	.193**	.085	.092	1			
X_{13}	.219**	.098	-.084	.013	.057	.012	.077	-.158**	.076	.167**	.067	.049	.672**	1		
X_{14}	.235**	.028	-.134*	-.015	-.068	-.096	.073	-.279**	.061	.010	.082	-.018	.456**	.495**	1	
X_{15}	.131*	-.012	.009	-.170**	-.046	-.150**	.123*	.018	.027	.088	-.007	.049	.170**	.143**	.114*	1

แปลผล **ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.80 – 1.00 = มีความสัมพันธ์กันสูงมาก 0.60 – 0.79 = มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง 0.40 – 0.59 = มีความสัมพันธ์กันปานกลาง 0.20 – 0.39 = มีความสัมพันธ์กันน้อย 0.00 – 0.19 = มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก**

หมายเหตุ ** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา

ผลของการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยนำตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม จำนวน 14 ตัว ในสมการแล้วคำนวณโดยใช้วิธี Stepwise ปรากฏว่าได้ค่า F = 66.175 ; Sig = 0.000 หมายความว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และทำนายตัวแปรตามในรูปเชิงเส้น เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเชิงพหุ (multiple coefficient of determination, R^2) ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.396 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (การชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา) ได้ร้อยละ 39.60 โดยพบว่า มีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร (X_{12}) มีผลในเชิงบวก ซึ่งหมายความว่า หากเกษตรกรมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารมากก็จะส่งผลให้มีการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลามากเช่นกัน (ตารางที่ 35)

ซึ่งตัวแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยพหุ ได้ดังนี้

$$Y = a + b_{12}x_{12}$$

$$Y = 18.543 + 0.686\ (x_{12})$$

$$Y = 18.543 + 0.686\ (\text{ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร})$$

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ การชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b)	t	Sig.
(Constant)	18.543	4.704	.000
ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร (X_{12})	.686	8.135	.000
F = 66.175 (Sig. =0.000), SE_{est}= 5.21193**			
R= 0.157 , R^2= 0.396			

ดังนั้นจากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา จะพบว่าปัจจัยส่วนใหญ่ไม่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา มีเพียงปัจจัยด้านทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารที่ส่งผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลาเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น ซึ่งปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการชำระหนี้ได้แก่

เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือน การออม หนี้สิน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ทัศนคติต่อพนักงาน ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้ และระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้

ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอุทัย อักษรพันธ์ (2553) วิรัตน์ คงบุญ (2553) รวมถึงผลการศึกษาของ ประจักษ์ สุวรรณรัตน์ (2552) ที่พบว่า ปัจจัยเรื่องเพศและอายุนั้นไม่มีผลต่อการชำระหนี้เช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิรัตน์ คงบุญ (2553) ที่พบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อการชำระหนี้ เช่นกัน

แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัศมี สว่างผล (2545) ที่พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการชำระหนี้ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ ของ ธ.ก.ส. และเกษตรกรเหล่านี้ล้วนเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. ทั้งสิ้น และยังไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดบุรีรัมย์ (2553) ที่พบว่า จำนวนเงินฝาก หรือเก็บออมกับ ธ.ก.ส. รวมทั้งจำนวนเงินฝากหรือเก็บออมทั้งหมดมีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในจังหวัดบุรีรัมย์ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ รัศมี สว่างผล (2545) และ อุทัย อักษรพันธ์ (2553) ที่พบว่า การออมมีผลต่อการชำระหนี้เช่นเดียวกัน ซึ่งจะพบว่าจากผลการศึกษาที่ผลออกมาไม่สอดคล้องกันนั้น อาจเพราะว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงแม้จะมีการออมถึงร้อยละละ 67.51 แต่ส่วนใหญ่มีหนี้สินถึงร้อยละ 96.90 และพบว่าเกษตรมีหนี้สินนอกเหนือจาก ธ.ก.ส. ถึงร้อยละ 34.17

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านจิตวิทยา ความรู้เกี่ยวกับโครงการชำระหนี้และการรับข่าวสารของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดสงขลา ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และยังคงได้รับการพักชำระหนี้โครงการดังกล่าว ในปีบัญชี 2558 จำนวน 357 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด และคำถามแบบปลายเปิด โดยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านจิตวิทยา

เกษตรกรเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.50 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 48.50 มีอายุ 51 – 60 ปี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เกษตรกรมีสถานภาพการสมรสแล้ว มากที่สุดมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3 - 4 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. น้อยกว่า 10 ปี เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด 1 – 10 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์ มีจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรจำนวน 1 คน และจำนวนแรงงานนอกภาคการเกษตรจำนวน 1 คน เช่นกัน กิจกรรมในภาคการเกษตรของครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ต่อปีจากยางพารา จำนวน 50,000 – 100,000 บาท โดยมีรายจ่ายต่อปี 5,000 – 10,000 บาท เกษตรกรร้อยละ 67.51 มีการเงินออม โดยมีเงินฝากกับ ธ.ก.ส. มากที่สุด และเกษตรกรร้อยละ 96.90 มีหนี้สิน โดยมีหนี้สินกับ ธ.ก.ส. มากที่สุด เช่นกัน เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กร ด้านการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ จากพนักงาน ธ.ก.ส. มากที่สุด

ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้ พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เกษตรกรมีระดับทัศนคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในทุกข้อ เช่นกัน โดยในแต่ละด้านเกษตรกรให้คะแนนค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้

ด้านทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร คือ (1) ธ.ก.ส.เป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างแพร่หลาย (2) ธ.ก.ส.เป็นที่พึ่งพาของเกษตรกรได้ และ (3) ธ.ก.ส.ให้ความสำคัญและดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี

ด้านทัศนคติต่อพนักงาน คือ (1) พนักงานปฏิบัติตนเป็นกันเอง (2) พนักงานมีความรู้และมีความสามารถเพียงพอในการให้บริการแก่ลูกค้า และ (3) พนักงานมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากระเบียบธนาคาร

ด้านทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้ คือ (1) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ดีสุจริตและซื่อตรง) (2) โครงการพักชำระหนี้สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้ดี และ (3) โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ควรมีต่อไป

ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวของโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร การศึกษาพบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.63 มีภาพรวมความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีภาพรวมความรู้ระดับน้อย และมีความรู้ระดับมาก น้อยที่สุด โดยเกษตรมีความรู้ที่ถูกต้องสูงสุด 3 อันดับแรก คือ (1) เรื่องในระหว่างเข้าร่วมโครงการ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ในแต่ละปี เกษตรกรลูกค้าต้องส่งชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากหนี้เงินกู้ทุกสัญญาที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการ มากที่สุด (2) เรื่องชื่อเต็มของโครงการพักชำระหนี้ ปี 2555 คือ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555 และ (3)แนวทางการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ แบ่งเป็น 2 แนวทาง และเกษตรมีความรู้ที่ถูกต้องน้อยที่สุด คือ การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นและพักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งคำถามข้อนี้เป็นคำถามลวงเนื่องจากที่ถูกต้องนั้น การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นแต่ไม่พักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี ในส่วนของดอกเบี้ยเป็นการลดแต่ไม่พักซึ่งตอบถูกเพียงร้อยละ 17.93

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการชำระหนี้ของเกษตรกร โดยการศึกษาพบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีระดับการชำระหนี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่เกษตรกรทำได้มากที่สุด คือ เกษตรกรสามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ตรงตามกำหนดทุกครั้ง

5.1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา

ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา พบว่า มีตัวแปร 5 ตัวที่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ คือ จำนวนปีการเข้าเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร ทัศนคติต่อพนักงาน ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้ และระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ และเมื่อทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุ โดยใช้วิธี Stepwise ปรากฏว่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.396 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปร (การเปลี่ยนแปลง) ของตัวแปรตาม (การชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา) ได้ร้อยละ 39.60 โดยพบว่ามีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปรที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร มีผลในเชิงบวก ซึ่งหมายความว่า หากเกษตรกมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารมากก็จะส่งผลให้มีการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลามากเช่นกัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา ผู้ศึกษาขอให้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อ การกำกับดูแลการใช้สินเชื่อ และการแก้ปัญหาด้านสินเชื่อให้แก่ลูกค้าของธนาคาร ดังนี้

1. เพิ่มสื่อการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ ทั้งด้านสื่อโทรทัศน์ แผ่นพับ ผู้นำชุมชน วิทยุ วารสาร หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าว โปสเตอร์ รวมทั้งการจัดนิทรรศการต่าง ๆ เพราะจากการศึกษาจะพบว่าเกษตรกรรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ จากสื่อเหล่านี้น้อยมาก

2. ด้านทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา ซึ่งจากการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งในภาพลักษณ์ของธนาคาร ซึ่งถือเป็นทิศทางที่ดี เพราะถ้าเกษตรกรมีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคารสูงก็จะส่งผลให้มีการชำระหนี้มากขึ้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในการรักษาระดับทัศนคติของเกษตรกรและเพิ่มระดับความคิดเห็นของเกษตรกรในเรื่องภาพลักษณ์ธนาคารให้มากยิ่งขึ้น

3. จัดอบรมให้เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ให้มากขึ้น เพราะจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ในระดับปานกลางเท่านั้น และมีจำนวนน้อยที่มีความรู้ระดับมากผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแผนระบบควบคุมและกำกับดูแลหนี้ค้างให้สอดคล้องกับข้อมูลปัจจุบัน มีหน่วยงานตรวจสอบ มีการประสานงานกับฝ่ายเร่งรัดอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการตั้งหนี้ใหม่ ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมหนี้ค้าง มีการกำหนดแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนและควบคุมการปฏิบัติตามแผนโดยเคร่งครัด อีกทั้งควรประมาณการตั้งหนี้ให้เหมาะสมและใกล้เคียงกับความเป็นจริงโดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ มาตรการทางภาษีของรัฐบาล มาตรการต่างๆ ควรจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความชัดเจน

4. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรให้ความสำคัญของลูกหนี้ที่ชำระหนี้ไม่ได้ตามกำหนดเนื่องจากผลของการชำระหนี้จะสะท้อนผลการดำเนินงานและภาพลักษณ์ของการบริหารซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้ฝากเงินดังนั้นควรจัดทำทะเบียนแยกประเภทหนี้เป็นหนี้ที่คาดว่าจะเร่งรัดได้ เร่งรัดไม่ได้ เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการต่อไป ในการจัดทำประมาณการควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเร่งรัดหนี้ค้าง และปัจจัยภายนอกที่อยู่เหนือการควบคุม ควรจัดทำทะเบียนของสมาชิก และแยกประเภทหนี้เป็น หนี้ที่คาดว่าจะเร่งรัดได้ เร่งรัดไม่ได้ เพื่อหาแนวทางในการดำเนินการต่อไป ในการจัดทำประมาณการควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเร่งรัดหนี้ค้าง และปัจจัยภายนอกที่อยู่เหนือการควบคุม

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาด้านปัจจัยที่ทำให้ลูกค้าหลุดออกจากโครงการพักชำระหนี้

2. ศึกษาแรงจูงใจที่ทำให้ลูกค้าตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้หรือไม่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2555. *สถิติสำหรับงานวิจัย.* พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

ขนิษฐา วนะสุข จุฬารัตน์ โฆษะโกภา และวนิศร์ ชัววัลลี. 2557. หนี้ครัวเรือนกับเศรษฐกิจภาคใต้. www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Southern/DocLib/การศึกษาเชิงลึกเรื่อง%20หนี้ครัวเรือนกับเศรษฐกิจภาคใต้.pdf (สืบค้นวันที่ 5 กรกฎาคม 2558).

คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาจิตวิทยาทั่วไป. 2548. *จิตวิทยาทั่วไป.* พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เจษฎา โลหอุ่นจิตร. 2539. สินเชื่อและเครื่องมือทางการเงิน. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายทางการเงิน,* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, บรรณาธิการ. หน้า 63 – 116. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทวิชาติ จุลละพราหมณ์. 2547. ทัศนคติของเกษตรกรผู้เข้าพักชำระหนี้ต่อโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้เกษตรกรรายย่อยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2555. วิธีปฏิบัติงานโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555. ลงวันที่ 30 เมษายน 2555.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2556 ก. ผลการดำเนินงานโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555. http://cif/MORATORIUM/mor55_search.php. (สืบค้นวันที่ 30 กรกฎาคม 2556).

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2556 ข. รู้จัก ธ.ก.ส. http://www.baac.or.th/content-about.php. (สืบค้นวันที่ 21 สิงหาคม 2556).

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2556 ค. รายงานกิจการประจำปีรอบปีบัญชี 2555. http://www.baac.or.th/file-upload/000120-348486-837505.pdf. (สืบค้นวันที่ 22 ตุลาคม 2556).

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2558 ก. สารสนเทศต้นเงินกู้คงเหลือจำแนกตาม Port หนี้ ปีบัญชี 2558. http://cif/MISLOAN/portloan_cusgov_search.php. (สืบค้นวันที่ 29 มิถุนายน 2558).

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2558 ข. รู้จัก ธ.ก.ส. http://www.baac.or.th/content-about.php?content_group_sub=0003 (สืบค้นวันที่ 29 มิถุนายน 2558).

บัวคำ แก้วปัญญา. 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรลูกค้า ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หน่วยอำเภอน้ำขุ่น สาขาน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี. http://dcms.thailis.or.th/tdc//browse.php (สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม 2556).

ประจักษ์ สุวรรณรัตน์. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกค้าสินเชื่อธนาคารทหารไทย สาขาระโนด. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พิชิต วรรณราช. 2549. การศึกษาทัศนคติของผู้นำชุมชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติดอยหลวง. http://app.dnp.go.th/opac/servlet/SimpleSearch (สืบค้นวันที่30 ตุลาคม 2556).

แพรภัทร ยอดแก้ว. 2556**.** ทัศนคติ**.** http://www.gotoknow.org/posts/280647 A7 (สืบค้นวันที่ 30 ตุลาคม 2556).

พฤกษ์ เถาถวิล. 2543. คันไถกับโซ่ตรวน บทวิเคราะห์สาเหตุการเป็นหนี้ของเกษตรกรภาคเหนือ. *รายงานการวิจัยโดยสหพันธ์เกษตรกรภาคเหนือ เชียงใหม่.*

มัทนี สุจาศรี. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้นอกระบบในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลชมภู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. *รายงานการวิจัยวิชา 751 - 409* คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**.**

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.

รุ่งนภา บุญคุ้ม. 2536. ทัศนคติของพัฒนากรต่อนโยบายการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด: กรณีศึกษาศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพ ฯ.

รังสฤษดิ์ บุญศักดิ์. 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. ตลอดจนปัญหาและความต้องการของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในเขตพื้นที่หน่วยอำเภอเขื่องใน 1 สาขาเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี http://www.lib.ubru.a.th/thesis/Rangsarit_2551/tltle.pdf (สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม 2556).

รัศมี สว่างผล. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอ รัตภูมิ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

วราภรณ์ สุขสุชะโน. 2555. การกำหนดขนาดตัวอย่าง. อ้างถึงใน ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan. http://www.watpon.com/table/ (สืบค้นวันที่ 2 กันยายน 2556).

วรัญญู แจ่มเพชรรัตน์ และ วีรพัฒน์ สิงหะโรจน์ 2558. ทัศนคติของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต่อคุณภาพการให้บริการของโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา. รายงานการวิจัยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.

วิกิตำรา. 2556. ตำราเสรีเพื่อโลกเสรี บททั่วไปเรื่องหนี้. http://th.wikibooks.org (สืบค้นวันที่ 13 พฤศจิกายน 2556).

วิรัตน์ คงบุญ. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาป่าพะยอม จังหวัด พัทลุง. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศักดิ์ชัย คีรีศรี. 2549**.** ระเบียบวิธี*วิจัย. เอกสารการเรียนการสอนวิชา 01 – 110 – 355.* มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

สาวิตรี รังสิภัทร์, ศุภพร ไทยภักดี, ชัชชัย แก้วสนธิ, นันทกา แสงจันทร์, และ กฤษณะ ภานุวาส. มปป**.** เหตุแห่งหนี้สินและแนวทางแก้ไข: กรณีศึกษาภูมิปัญญาเกษตรกรไทยในภาคกลาง. http://www.rdi.ku.ac.th/kasetresearch53/group04/savittree/template_group04.html (สืบค้นวันที่ 8 พฤศจิกายน 2556).

สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดบุรีรัมย์. 2553. ปัจจัยคัดสรรที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์. http://xms/datacenter/total_research/total_research 2553.pdf (สืบค้นวันที่ 16 กรกฎาคม 2556).

สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดสิงห์บุรี. 2553. ผลกระทบจากการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. http://xms/datacenter/total_research/total_research 2553.pdf (สืบค้นวันที่ 16 กรกฎาคม 2556).

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2555. ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2555. http://www.oae.go.th/download/download_journal/commodity55.pdf (สืบค้นวันที่ 22 ตุลาคม 2556).

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. 2548. บทบาทสินเชื่อต่อระบบเศรษฐกิจ.http://www.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO38.htm (สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม 2556).

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. 2549. ความหมายและลักษณะของสินเชื่อ. http://www.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO31.htm (สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม 2556).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2554. ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2554. http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/SocioPocket54.pdf (สืบค้นวันที่ 18 สิงหาคม 2556).

สมฤทัย บัวกิ่ง, พินิจ ดวงจินดา, และ อรจันทร์ ศิริโชติ. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองสงขลา จำกัด. สาขาการจัดการธุรกิจ, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

โสรัติยา หงษ์รัมย์. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพิบูลมังสาหาร จำกัด. http://www.umt.ac.th/umtintro/web/Resrach1/Resrach_MBA/mba1.html (สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม 2556).

อรชร จงงาม. 2548. ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาสังขละ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

อุทัย อักษรพันธ์. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธ.ก.ส. สาขาหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อุษา วิชาธิคุณ. 2555. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกค้าธนาคารออมสิน สาขาสทิงพระ จังหวัดสงขลา. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ในจังหวัดสงขลา

.....

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง และสอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด ข้อมูลเหล่านี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานด้านการให้บริการสินเชื่อ การกำกับดูแลการใช้สินเชื่อ และการแก้ปัญหาด้านสินเชื่อ ให้แก่ลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แบบสัมภาษณ์จะประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 ทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

ส่วนที่ 5 การชำระหนี้ของเกษตรกร

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการพักชำระหนี้

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. สาขา.....กลุ่ม/ทะเบียน (CIF).....

( ) 1.พุทธ ( ) 2.คริสต์ ( ) 3.อิสลาม

( ) 4.อื่น ๆ ระบุ.....

1.4 สถานภาพการสมรส

( ) 1.โสด ( ) 2.สมรส

( ) 3.หย่าร้าง ( ) 4.หม้าย (คู่สมรสเสียชีวิต)

( ) 5.อื่น ๆ ระบุ.....

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

1.6 ระดับการศึกษาสูงสุด

( ) 1.ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 2.ประถมศึกษา

( ) 3. มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) 4.มัธยมศึกษาตอนปลาย

( ) 5. ปวช. ( ) 6. ปวส.หรือ อนุปริญญา

( ) 7.ปริญญาตรี ( ) 8.กว่าปริญญาตรี

1.7 เข้าเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ตั้งแต่ปี พ.ศ.....รวมเป็นระยะเวลา.....ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร

2.1 จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนทั้งหมด จำนวน.....ไร่ จำแนกเป็น

( ) 1. เป็นของตนเองและมีเอกสารสิทธิ์ จำนวน.....ไร่

( ) 2. เป็นของตนเองแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน.....ไร่

( ) 3. เช่าจากบุคคลอื่น จำนวน.....ไร่

( ) 4. อื่น ๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่

2.2 แรงงานในครัวเรือนทั้งหมด

กิจกรรม	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม
ในภาคการเกษตร			
นอกภาคการเกษตร			
รวม			

2.3 กิจกรรมในภาคการเกษตรของครัวเรือน

กิจกรรมการผลิต	**การผลิตทั้งหมด (ไร่,ตัว,ฯลฯ)**	**จำนวนผลผลิตที่ได้ (ก.ก.,ตัว,ฯลฯต่อปี)**	**รายได้ (บาทต่อปี)**	**รายจ่าย (บาทต่อปี)**
1.ยางพารา				
2.ปาล์มน้ำมัน				
3.นาข้าว				
4.พืชผัก				
5.ไม้ผล				
6.ประมง				
7.ประมงชายฝั่ง				
8.โค				
9.สุกร				
10.สัตว์ปีก				
11.อื่น ๆ ระบุ				

2.4 กิจกรรมนอกภาคการเกษตรของครัวเรือน

กิจกรรมนอกภาคการเกษตร	**กิจกรรม**	**จำนวนวันที่ทำ (ต่อปี)**	**รายได้ (บาทต่อปี)**	**รายจ่าย (บาทต่อปี)**
1.พาณิชยกรรม				
2.อุตสาหกรรม				
3.บริการ				
4.อื่นๆ ระบุ				

2.5 ท่านมีรายได้รวมของครัวเรือนรวมจำนวน.....บาทต่อปี จำแนกเป็น

2.5.1 รายได้จากอาชีพการเกษตรจำนวน.....บาทต่อปี (จากข้อ 2.3)

2.5.2 รายได้จากอาชีพนอกภาคการเกษตรจำนวน.....บาทต่อปี (จากข้อ 2.4)

2.6 ท่านมีรายจ่ายรวมของครัวเรือนจำนวน.....บาทต่อปี จำแนกเป็น

2.6.1 รายจ่ายจากอาชีพการเกษตรจำนวน.....บาทต่อปี (จากข้อ 2.3)

2.6.2 รายจ่ายจากอาชีพนอกภาคการเกษตรจำนวน.....บาทต่อปี (จากข้อ 2.4)

2.6.3 ค่าอาหาร จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.4 การศึกษาคนในครัวเรือน จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.5 ค่าน้ำ จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.6 ค่าไฟฟ้า จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.7 ค่าโทรศัพท์ จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.8 ค่าเช่าต่าง ๆ จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.9 ค่าเครื่องนุ่งห่มและของใช้ต่าง ๆ จำนวน.....บาทต่อปี

2.6.10 อื่น ๆ ระบุ..... จำนวน.....บาทต่อปี

2.7 ปัจจุบันท่านมีเงินออมหรือไม่

( ) 1.ไม่มี เพราะ

.....

( ) 2.มี โปรดระบุข้อมูลในตาราง

รูปแบบการออม	**จำนวนเงิน**	**อัตราดอกเบี้ยที่ได้รับ**
1.เงินฝาก ธ.ก.ส.		
2.เงินฝากธนาคารอื่น		
3.เงินฝากสถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร ระบุ		
4.เงินสด		

2.8 ปัจจุบันท่านมีหนี้สินหรือไม่

( ) 1.ไม่มี เพราะ .....

.....

( ) 2.มี โปรดระบุข้อมูลในตาราง

แหล่งหนี้สิน	สาเหตุการเป็นหนี้	จำนวนหนี้ (โดยประมาณ)
1.หนี้ในระบบ		
1.1 ธ.ก.ส.		
1.2 ธนาคารออมสิน		
1.3 ธนาคารอาคารสงเคราะห์		
1.4 ธนาคารกรุงไทย		
1.5 ธนาคารอิสลาม		
1.6 ธนาคารพาณิชย์ ระบุ		
1.7 สหกรณ์การเกษตร		
1.8 กองทุนหมู่บ้าน		
1.9 สถาบันการเงินอื่นไม่ใช่ธนาคาร ระบุ.....		
แหล่งหนี้สิน	**สาเหตุการเป็นหนี้**	**จำนวนหนี้ (โดยประมาณ)**
1.10 บัตรเครดิตหรือบัตรกดเงินสด		
1.11 สถานธนานุบาล (โรงจำนำ)		
1.12 อื่น ๆ ระบุ		
2.หนี้นอกระบบ		
2.1 นายทุน		
2.2 ญาติ		
2.3 เพื่อน		
2.4 อื่น ๆ ระบุ		

2.9 ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรใดบ้าง

( ) 1. ไม่เป็น เพราะ.....

( ) 2. เป็น โปรดระบุข้อมูลในตาราง

กลุ่มหรือองค์กร	**ตำแหน่ง**	**ระยะเวลาการเข้าร่วม (ปี)**
1.กลุ่มออมทรัพย์.....		
2.สหกรณ์.....		
3.กองทุนหมู่บ้าน		
4.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
5.สมาคมฌาปนกิจ ลูกค้า ธ.ก.ส.		
6.สมาคมฌาปนกิจอื่น		
7.NGO ระบุ.....		
8.กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร		
9.อื่น ๆ ระบุ.....		

2.10 ท่านรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ธ.ก.ส. ในเรื่องการชำระหนี้ หรือข้อมูลสำคัญ รวมถึงโครงการต่าง ๆ จากสื่อใดบ้าง ให้เลือก 3 ลำดับ (1 คือได้รับข่าวสารมากที่สุด 3 คือได้รับข่าวสารน้อยที่สุด ให้ใส่เลข 1,2,3 ใน ( ) ตามลำดับ

( ) 1. โทรทัศน์ ( ) 2.วิทยุ ( ) 3.นิทรรศการต่าง ๆ

( ) 4.หอกระจายข่าว ( ) 5.วารสาร ( ) 6.โปสเตอร์

( ) 7. แผ่นพับ ( ) 8. หนังสือพิมพ์ ( ) 9.ผู้นำชุมชน

( ) 10.หัวหน้ากลุ่มลูกค้า ( ) 11.ลูกค้า ธ.ก.ส. ( ) 12.พนักงาน ธ.ก.ส.

( ) 13.อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 3 ทัศนคติของเกษตรกรต่อภาพลักษณ์ธนาคาร พนักงาน และโครงการพักชำระหนี้

รายการ		ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.1 ทัศนคติต่อภาพลักษณ์ธนาคาร						
3.1.1	ธ.ก.ส.มีความมั่นคง น่าเชื่อถือ					
3.1.2	ธ.ก.ส.เป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างแพร่หลาย					
3.1.3	ธ.ก.ส.เป็นที่พึ่งพาของเกษตรกรได้					
3.1.4	ธ.ก.ส.มีการบริหารงานจัดการที่ดี					
3.1.5	การเดินทางติดต่อกับธ.ก.ส.สาขาต่างๆมีระยะทางที่ไม่ไกลมากนัก					
3.1.6	ธ.ก.ส.มีการปรับตัวให้ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา					
3.1.7	อาคารสถานที่ของธ.ก.ส.เหมาะสมในการให้บริการ					
3.1.8	เมื่อท่านต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตท่านจะนึกถึง ธ.ก.ส.เป็นลำดับแรก					
3.1.9	ธ.ก.ส.มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมทุกบริการ					
3.1.10	ธ.ก.ส.ให้ความสำคัญและดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี					
3.2 ทัศนคติต่อพนักงาน						
3.2.1	พนักงานมีการบริการที่ดี สุภาพอ่อนโยน					
3.2.2	พนักงานมีความรู้และมีความสามารถเพียงพอในการให้บริการแก่ลูกค้า					

รายการ		ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	**เห็นด้วย**	**ไม่แน่ใจ**	**ไม่เห็นด้วย**	**ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง**
3.2.3	พนักงานปฏิบัติตนเป็นกันเอง					
3.2.4	พนักงานสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและ เข้าใจง่าย					
3.2.5	พนักงานสามารถแก้ปัญหาให้ลูกค้าได้ดี					
3.2.6	พนักงานมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกงในการทำงาน					
3.2.7	พนักงานไม่มีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากระเบียบธนาคาร					
3.2.8	พนักงานเอาใจใส่เกษตรกรทุกรายเท่าเทียมกัน					
3.2.9	พนักงานมีความเต็มใจในการให้บริการ					
3.2.10	พนักงานมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองเป็นอย่างดี					
3.3 ทัศนคติต่อโครงการพักชำระหนี้						
3.3.1	โครงการพักชำระหนี้มีการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีมาตรฐาน					
3.3.2	โครงการพักชำระหนี้สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้ดี					
3.3.3	โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ดีสุจริตและซื่อตรง					

รายการ		ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.3.4	ระยะเวลาโครงการพักชำระหนี้มีระยะเวลาเหมาะสม					
3.3.5	โครงการพักชำระหนี้ปัจจุบันประสบความสำเร็จ					
3.3.6	โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน					
3.3.7	โครงการพักชำระหนี้ทำให้เกษตรกรมีฐานะทางการเงินดีขึ้นกว่าเดิม					
3.3.8	โครงการพักชำระหนี้ทำให้ลูกค้ามีวินัยทางการเงิน					
3.3.9	โครงการพักชำระหนี้มีรายละเอียดที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน					
3.3.10	โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ควรมีต่อไป					

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร

คำถาม		ถูก	ผิด
1.	ชื่อเต็มของโครงการพักชำระหนี้ ปี 2555 คือ โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ปี 2555		
2.	โครงการพักชำระหนี้เกิดช่วงสมัย น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี		
3.	ระยะเวลาของโครงการพักชำระหนี้คือ วันที่ 1 กันยายน 2555 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558		
4.	ผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 5 ต่อปี ของทุกสัญญาเงินกู้ที่ได้รับสิทธิ		
5.	ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีประวัติชำระหนี้ดีเท่านั้น		
6.	แนวทางการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ แบ่งเป็น 2 แนวทาง		
7.	การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 1 คือ พักชำระต้นและพักชำระดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี		
8.	การช่วยเหลือของโครงการพักชำระหนี้ แบบที่ 2 คือ ไม่พักชำระต้นแต่ลดดอกเบี้ยเป็นเวลา 3 ปี		
9.	เกษตรกรลูกค้ามีหนี้เงินกู้ไม่เกิน 500,000 บาท สามารถเข้าร่วมโครงการนี้ได้		
10.	เกษตรกรลูกค้าสามารถเลือกการช่วยเหลือได้เพียงแนวทางเดียวเท่านั้น		
11.	ในระหว่างเข้าร่วมโครงการ เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้ในแต่ละปี เกษตรกรลูกค้าต้องส่งชำระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจากหนี้เงินกู้ทุกสัญญาที่ได้รับสิทธิที่เข้าโครงการ		
12.	เกษตรกรลูกค้ามีสิทธิกู้เงินตามข้อบังคับของธนาคารได้ตามศักยภาพ โดยคิดอัตราดอกเบี้ยปกติ ตามประวัติการชำระหนี้		
13.	หากเกษตรกรลูกค้ามีความประสงค์จะกู้เงินในระหว่างร่วมโครงการจะต้องขอลาออกจากโครงการก่อน		
14.	เมื่อเกษตรกรลูกค้าค้างชำระสัญญาใด ๆ สัญญาหนึ่ง จะถูกให้ออกจากโครงการ		
15.	เกษตรกรลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรจะต้องผ่านการฝึกอบรมอาชีพทุกคน		

คำถาม		ถูก	ผิด
16.	ในระหว่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ เมื่อมีการจัดชั้นประวัติการชำระหากเกษตรกรลูกค้ายังมีหนี้ค้างชำระอยู่จะถูกปรับลดชั้นไปชั้นที่ต่ำสุด		
17.	หากเกษตรกรลูกค้าถูกให้ออกจากโครงการพักชำระหนี้แล้วจะไม่สามารถกลับเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ได้อีก		
18.	เกษตรกรลูกค้าต้องชำระหนี้ทั้งหมดทุกสัญญาทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยก่อนสิ้นสุดโครงการพักชำระหนี้		
19.	ก่อนสิ้นสุดโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรลูกค้าจะได้รับเงินช่วยเหลือจากโครงการพักชำระหนี้ครัวเรือนละ 1,000 บาท		
20.	เมื่อสิ้นสุดโครงการธนาคารจะเลื่อนเวลาพักชำระหนี้ไปอีก 3 ปี		

ส่วนที่ 5 การชำระหนี้ของเกษตรกร

รายการ	ระดับความถี่ในการชำระหนี้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เมื่อมีรายได้เพียงพอ ท่านจะชำระหนี้ ธ.ก.ส. เป็นลำดับแรก					
2. ท่านสามารถชำระหนี้ได้มากกว่าจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้					
3. ท่านสามารถชำระหนี้ได้ตามจำนวนหรือเท่ากับจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้					
4. ท่านสามารถชำระหนี้ได้น้อยกว่าจำนวนที่แจ้งในหนังสือแจ้งหนี้					
5. ท่านสามารถชำระหนี้ธ.ก.ส.ด้วยรายได้ของท่านเอง					
6. ท่านต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ในระบบการเงิน เช่น ธนาคาร สหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น เพื่อมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.					
7. ท่านมักจะนำเงินจากการออมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.					
8. ท่านสามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ได้ก่อนได้รับใบแจ้งหนี้					
9. ท่านจะชำระหนี้ ธ.ก.ส. เมื่อมีหนังสือแจ้งหนี้มาถึงท่านเท่านั้น					
10. ท่านต้องกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบเพื่อมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.					
11. ท่านสามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส.ตรงตามกำหนดทุกครั้ง					

รายการ	ระดับความถี่ในการชำระหนี้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.ท่านสามารถชำระหนี้แบบปิดบัญชี ก่อนครบกำหนดสัญญาเสมอ					
13. เมื่อท่านไม่สามารถชำระหนี้คืน ธ.ก.ส. ได้ตามกำหนด ท่านจะติดต่อกับพนักงานเพื่อขอเลื่อนชำระเสมอ					
14. การชำระหนี้แต่ละครั้งเกิดจากการรวบรวมเงินจากสมาชิกในครอบครัวของท่าน					
15. การเป็นหนี้กับ ธ.ก.ส. แต่ละครั้งท่านจะมีหนี้มากกว่า 1 สัญญา					

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่มีต่อโครงการพักชำระหนี้

6.1 ท่านคิดว่าในการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของท่านมีปัญหาและอุปสรรคด้านใดบ้าง

ปัญหาในการเข้าร่วมโครงการ	อุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการ
1.	1.
2.	2.
3.	3.

6.2 ท่านมีข้อเสนอแนะต่อโครงการพักชำระหนี้อย่างไรในประเด็นต่อไปนี้

การดำเนินงานของธนาคาร	การปฏิบัติงานของพนักงาน	โครงการพักชำระหนี้
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.

ขอบคุณสำหรับความร่วมมือ

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความน่าเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.924	30

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
3.1.1 ธ.ก.ส.มีความมั่นคงน่าเชื่อถือ	132.9216	101.410	.367	.924
3.1.2 ธ.ก.ส.เป็นที่รู้จักของประชาชนอย่างแพร่หลาย	132.7927	102.064	.431	.923
3.1.3 ธ.ก.ส.เป็นที่พึ่งพาของเกษตรกรได้	132.8655	100.813	.522	.922
3.1.4 ธ.ก.ส.มีการบริหารงานจัดการที่ดี	132.9384	99.721	.556	.921
3.1.5 การเดินทางติดต่อกับ ธ.ก.ส.สาขาต่างๆมีระยะทางที่ไม่ไกลมากนัก	133.0560	100.115	.360	.924
3.1.6 ธ.ก.ส.มีการปรับตัวให้ทันสมัยเข้ากับสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา	132.9020	101.330	.411	.923
3.1.7 อาคารสถานที่ของธ.ก.ส.เหมาะสมในการให้บริการ	133.0728	98.124	.463	.923

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
3.1.8 เมื่อท่านต้องการเงินทุนในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตท่านจะนึกถึง ธ.ก.ส.เป็นลำดับแรก	132.9188	100.350	.416	.923
3.1.9 ธ.ก.ส.มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายครอบคลุมทุกบริการ	133.1008	98.866	.521	.922
3.1.10 ธ.ก.ส.ให้ความสำคัญและดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี	132.8796	101.106	.464	.923
3.2.1 พนักงานให้การบริการที่ดี สุภาพ อ่อนโยน	133.0000	98.202	.679	.920
3.2.2 พนักงานมีความรู้และมีความสามารถเพียงพอในการให้บริการแก่ลูกค้า	132.9272	99.163	.642	.921
3.2.3 พนักงานปฏิบัติตนเป็นกันเอง	132.9132	100.186	.532	.922
3.2.4 พนักงานสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและ เข้าใจง่าย	132.9860	97.924	.605	.921
3.2.5 พนักงานสามารถแก้ปัญหาให้ลูกค้าได้ดี	133.0112	97.854	.638	.920
3.2.6 พนักงานมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกงในการทำงาน	133.1821	96.509	.560	.921
3.2.7 พนักงานมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายอื่นนอกเหนือจากระเบียบธนาคาร	132.9440	98.126	.500	.922

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
3.2.8 พนักงานเอาใจใส่เกษตรกรทุกรายเท่าเทียมกัน	133.0784	95.505	.737	.918
3.2.9 พนักงานไม่มีความเต็มใจในการให้บริการ	133.0168	97.944	.623	.920
3.2.10 พนักงานมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเองเป็นอย่างดี	133.0112	97.831	.664	.920
3.3.1 โครงการพักชำระหนี้มีการดำเนินงานที่มีความเข้มงวดและจริงจัง	133.1373	98.439	.491	.922
3.3.2 โครงการพักชำระหนี้สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้ดี	132.9524	98.703	.646	.920
3.3.3 โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่มีการทุจริตเกิดขึ้น	132.9132	98.928	.613	.921
3.3.4 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการพักชำระหนี้น้อยเกินไป	133.2941	99.899	.367	.924
3.3.5 โครงการพักชำระหนี้มีความล้มเหลว	133.1120	98.229	.623	.920
3.3.6 โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลทำเพื่อหาเสียง	133.0476	97.905	.639	.920

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
3.3.7 โครงการพักชำระหนี้ทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจต่อเกษตรกร	133.1933	96.499	.555	.921
3.3.8 โครงการพักชำระหนี้ทำให้ลูกค้าขาดวินัยทางการเงิน	133.1905	99.576	.413	.923
3.3.9 โครงการพักชำระหนี้มีรายละเอียดที่ซับซ้อนเข้าใจยาก	133.3641	95.991	.546	.922
3.3.10 โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่ควรมีต่อไป	132.9860	100.059	.314	.926

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบการทำวิจัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นายวีรพัฒน์ สิงหะโรจน์

รหัสประจำตัวนักศึกษา 5510621010

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	สถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2549

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

หัวหน้าหน่วยอำเภอระดับ 8 สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดปัตตานี ฝ่ายกิจการสาขาภาคใต้ตอนล่าง

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

วีรพัฒน์ สิงหะโรจน์ และ อภิญญา รัตนไชย. 2559. ทัศนคติที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในจังหวัดสงขลา. *แก่นเกษตร* 45 (ฉบับพิเศษ 1) : 503 – 508.